

౩౦౧౨౪౦

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.
సంపుటము. ౫

జెన్న పట్టణము 1918 సం॥ అక్టోబరు నెం 24 వ తేది గురువారము

నెం 169

కాళయక్తి నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ పంచమి.

సంచిక ౧౬౯

పోలవరము: అంగ్లీయండియన్ ట్రేడ్ ఇంపు కంపెనీ ల్ కంపెనీ నెం. 155, హ్యూమన్ సేవ్ పీర్, బొంబాయి.
వైద్యులు యెలలము: మోహన్ పురస్థానముల్ల, వైద్యులబాగ్, మద్రాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు మహానాన 12౯

(రిజిస్టర్డ్ కాలడీవర్) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్ కాలడీవర్)

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుపడునది, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు మహానానగలది. ఆటోహాలుగాని, సారాయుగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కునాలపై కొన్ని చిందులు చిలుకరించినవో, మనోగ్యమగు మహానాన నిన్ను అనరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల నీసాలలో నుండును.

చిన్న నెల (అర్ధ డ్రాం)	నీసా 1-8 న 0-8-0
మధ్యస్థము నెల 1-1 డ్రాం	" " 0-12-0
బిగ్గర నెల 2 "	" " 1-4-0
వెద్ద నెల 4 " లేక 1/2 కొప్ప	" " 2-0-0

వి. వి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము

వల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిమలులాగు దొరకును. దీనిని ఆశీర్వాదము నకలు పెండ్లి కలవు. కావున, తాము కొనుగట్టును నీసామై ను, కార్డుమైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరున పరిశీలింపును ఈ ఆటో దిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలించేయ గోరువారి దిగువవాటి ప్రాసినవో అలాగే ముక్తగుల మహానానకార్డు ఉచితముగ వంపురును.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

588

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. కుటుంబలేదని దుఃఖముతోయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు నుండ వలసిన ముఖ్యోపద్రవము. ఆంగ్ల ముఖాగాని, జేయలై దుర్బలత పోగ డ్రాగంబుగడియున్నది. ఎన్ని దినములు ఉంచినను మందు గుణమునూడదు. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక, దుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. నెల పాకట్ 1-8 0-8-0 పోస్తే 0-8-0. 1 డజన్ పాకట్లు నెల రూ 5-0-0. పోస్తే జేలు.

నీకసారి 2 ప్యాకెట్లు తిప్పించుకొనవారికి పోస్తే ఇవ్వం. 4 ట్రబులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 15 కంకటేశుక్తి పీర్, సాకారుపేట పోర్టు, మద్రాసు.

క్రికేటులయిన గోపాలకృష్ణ గోకతాని చక్రవి
రంగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
వి. వి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,
పోర్టు బాగ్స్ 212 మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యె దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువస్వామి ముఖ్యులు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. నెల రూ 1-8-0. పోస్తే జేలు.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 1, తంబుకెట్టిపీర్, మద్రాసు.

801 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నిష్పృహనను పరికింపుడు.

ప్రతి వక్తరకునను లక్షలకొలది నీసాలు విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సిలోక, మలియన్, నోవా, ఫీజీ, విలెండ్, హస్తాప్రికా, మున్నగు ప్రతేకములవారు కూడ నీ సిద్ధాపథమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "వికేయిక లోకామయమా" కస్తూరి మాత్రల నీసా మియింటు నున్న యెడల. మాటికి జైద్యుల సమయమును, నిశీలించి, మొగిపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును. కీతలము, కీతనాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వనాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు పాశిక రోగములును, ఈ సిద్ధాపథక శేవనచే నాశ్వర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

జైద్యులలో నశీకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కస్తూరిక మూలికలనుండియు యోగ్యములు తయారు చేయుచుండును.

రిజిస్టర్డ్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి నీసాయందు ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపుత్రము, ప్రతి నీసాలో గూలి యుండును. 250 మూత్రములను నీసా కలపగా, మాత్రమే.

6 నీసాలు కొకసారి తిప్పించుకొనుటకు ఖర్చుతోచిరి రూ 1-8-0
12 నీసాలు కొకసారి కొనిన 2-12-0
25 నీసాలు కొకసారి కొనిన 3-0-0

మను సుకొగములకు మాత్రమే అయ్యుక్త వీయ సిద్ధాపథములు దొరుకును.

చిరునామా:— శ్రీ నీలాధిపతి వైద్యశాల, మద్రాసు.

వెల స్వల్పము! సీసా 1-8 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణమధికము!!!

పంచభావను చూచికొనిన మోసము కలుగదు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు

జనము

పరమాషధము.

తలనొప్పులమాన్యును. వాయువుపోట్లబాపును. పార్శ్వపునెప్పుల వారదోలును. పోట్లను బోగొట్టును. ఇది యని యన నేల సకలవిధమైన నొప్పులకు సంతరినివంటిది. వామూలికచే హిందూదేశమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. వీనిని చిక్షేమలలోని ఆశేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలకువేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుము.

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జె, దురద, ఉంగరములవంటివిట్లు, రసికారుట, కెంట్రిక లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను నాశనము చేయగలదు. రాజాగారి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. నెల 0-6-0 లు మాత్రమే.

మోహినీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 కులములు నూనెగల సీసా 1-8 రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

పండుసెప్పులకు దివ్యోపద్రవము; నునానగలిగి ముందును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. డబ్బి 1-8 నెల 0-2-0; 12-8 రూ 1-2-0 లు.

అమృతాంజను డిపో,

6, తంబుకెట్టిపీర్, మద్రాసు.

109, ఫ్రేడోల్డ్, పోర్టు, బొంబాయి.

ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములు

చెన్నపురి పౌర ఆశ్రమ క సభ

గడచిన చెన్నపురి శాసనసభ యందు ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములను గురించి పీఠముగా మాట్లాడిన మాటలను ఖండించుటకు, ఆ వైద్యముల దేశమందంతటను వ్యాపింపజేసి ఆభివృద్ధి జేయించుట కేర్పాట్లను గావించుటకును నిశ్చయించిన సాయంత్రము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందొరమున సౌక మహాసభ గావించబడెను. తత్సమావేశమునకు పెక్కుమంది మహావ్యధియులును హైందవులును విచ్చేరిరి.

పండిత డి. గోపాలాచార్య, ఆచార్యులశ్రీమతి, కలవల కణ్ణయశ్రేష్ఠి, డి. సి. వాడియ, సి. సి. రామస్వామయ్యయ్య, ఆనిలిసెంటు, గౌ. డి. ఎన్. శర్మ, గౌ. మా. రామచంద్రరావు, గౌ. డి. వి. నరసింహయ్యయ్య, గౌ. క. రామయ్యంగారు, గౌ. క. చిదంబరనాథ మొదలియారు, గౌ. డి. వెంకటపతిరాజు గౌ. ఆకర్ల సూర్యనారాయణరావు, గౌ. ఎ. ఎన్. కృష్ణరావు, సల్లా-గురుస్వామిశ్రేష్ఠి, భాస్కరపాద్యయ్య, ఖద్దర్ బాద్యయ్య, డి. ఆర్. రామచంద్రయ్యయ్య, డి. ఎన్. అవధాని పి. రాజరత్న మొదలియారుగారు మొదలైన వారు సభావేదిక నలంకరించినవారిలో ప్రముఖులు. తివాను బసాదరు కృష్ణస్వామిరావు గారధ్యక్షత వహించిరి.

సభాసక్రమము డి. ఎన్. అవధానిగారి ధన్యంతరి ప్రార్థనతో ప్రారంభమయ్యెను.

పిమ్మట సభాక్షేత్రములలో తమసానుభూతిని తెలియపరచుచు గభవ రాశిసంబంధము చింతించు, సభ జయప్రదముగ జరుగుగాకయుని కోరుచు యుత్తరమును, తంత్రివార్తలునుపంపిన కొంతమంది ప్రముఖులపేర్లను ఎ. సూర్యనారాయణయ్యగారు సభ్యులకు జదివి వినిపించిరి. మరియు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, చతుర్భుజదాసుగారు, మోహన్ ముఖర్జీగారు ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల ఆధిక్యతను కొనియాడుచు పంపినసంక్షేపముగూడ చదువబడినవి.

అధ్యక్షులు.

పిమ్మట సభాక్షేత్రమునుగూర్చి యువస్థనించుచు యిట్లు నడిచిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారును స్థానిక ప్రభుత్వమువారును దేశీయ వైద్యములైన ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములగు ర్వి మిక్కిలి నిరసనభావముతో మాట్లాడినందులకు వారిమాటలను ఖండించుటకై నే డిచట సమావేశమైతిమి. సాధారణముగా ప్రభుత్వమువారిత్తమున నలవో లాసంగునదియు ప్రత్యుత్తరము చెప్పనదియు అండ్లయెలు గావున వారు తమదేశీయ వైద్యములొనియాడి మిగిలినవారిని నిరసించుట సమాజమునా స్వాభావికమునబట్టి దేశీయ వైద్యములు పాశ్చాత్య వైద్యములకంటె మన కెక్కుడు అనుకూలములైనట్టివియు చులకనగా బోధపడుచున్నవియు యని నేను గట్టిగ వక్కాణించి చెప్పగలను. ఇంతియగాక పాశ్చాత్య బోషములు వెలహెచ్చు. మన ఓషధుల వెల బహుచౌక. కాబట్టి యిప్పుడు మనకర్తవ్యమేమన యీ ఆయుర్వేద యునాని వైద్యములను బాగుగ వ్యాపింపజేసి ఆయుర్వేదాలయములు వెలకొల్పి జనులకు చికిత్సచేయుచు, నిద్రాధులకు ఆయుర్వేద శాస్త్రములు నేర్పించుట కేర్పాట్లను గావించుటయే.

రాజభక్తి తీర్మానము

అన్ని యుద్ధరంగములందును మన వైద్యములు విజయము గాంచినందులకు సార్వభౌమసిక్తి యీ సభ వారభివృద్ధిముఖ్య లాసంగుచు బ్రతిపూసేనలకు కడపటివిజయమును ప్రపంచమునకు శాశ్వతశాంతిని ప్రసాదించునాత యని ఆ పరమేశ్వరుని బహుప్రీతితో బ్రార్థించుచున్నాం. అను తీర్మానము అధ్యక్షులచే నుపసాదించబడి కరతాళధ్వనులతో సంగీకరింపబడెను.

విసేంటము

ఈ క్రింది తీర్మాన ముపసాదించెను. దేశీయ వైద్యములగు ర్వి యిండియా గవర్న మెంటువారును, స్థానిక ప్రభుత్వమువారును ప్రాప్యభావమును, ప్రతిబాలభావము గనుపరచినందులకు యీ చెన్నపురి పౌరసభవారు మిక్కిలి చింతించుచు, ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల సభివృద్ధి గావించుటకు ధనసహాయము చేయుదని ఆత్మగౌరవము, ఆక్య సంరక్షణము, దేశభక్తి గలిగిన మహానుభావులను, ఆధికారులకును, తదితరులను గోరుచున్నాడు.

అను తీర్మాన ముపసాదించుచు విసేంటము యిట్లు పఠ్యనించెను.—మన శాసన సభలో దేశీయ వైద్యముల ఖండించుచు గావించిన యువస్వాగములను, ఎట్టి సహాయమును చేయని చెప్పిన ప్రభుత్వమువారి నిరాదరణ భావమును మీరందరు ఎఱింగియే యుందురు. దేశాచారములను బట్టియు, దేశముయొక్క శీతోష్ణస్థితినిబట్టియు, 'దేశప్రజలు భుజించు ఆహార పదార్థములనుబట్టియు, వారిశరీరతత్వములను బట్టియు ఏదేశప్రజలకు ఆవిధమైన బోషధములు గుణ మిచ్చుచుండును. వికోపా ఖండములో ఆయా శీతోష్ణస్థితి యందుపయోగించినవో, ఏమియు ప్రయోజన ముండవలదు. యునాని వైద్యమునుగురించి నాకంతగ తెలియదుగాని ఆయుర్వేద వైద్యమునిచ్చుచున్న నాకెక్కుడు స్వాభావికముగలదు. ఆయుర్వేద బోషధములు ఆకారమునందు మాపులకు బహు నాజాకు గగన బడి, పాశ్చాత్య ఓషధులకంటె ఎక్కుడు గుణమిచ్చును. నేను ఈ దేశమున దెప్పియో వత్సరములనుండి నివసించుచుండుట వలన నిచ్చుచి ప్రజా జీవమును, ఆయుర్వేద బోషధముల గుణములను కనిపెట్టు గలిగితిని. కాశీనగరమునందు గూడ కళాకాల విద్యార్థులు వెక్కుచుండి పాశ్చాత్య బోషధముల వలన తమ రోగములను కుదుర్చుకొనలేక చిట్టిచికగు ఆయుర్వేదము నాశ్రయించి చికిత్స పొందవలసి వచ్చినది. ఒకదేశ ప్రభుత్వమువారు ఆయుర్వేద వైద్యముందు గుణము లేదని చెప్పనిండు. ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయ మెటులున్నను ప్రభుత్వమువారికి పన్నుల చెల్లించునదియు సామ్య నిచ్చునదియు ప్రజలై యున్నారు. అట్టిప్రజలు తమకే వైద్యములు గావలెనో వారు నిర్ణయించుకొనవలెను. కాని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి చెప్పటకువారి కేమి యధికారముగలదు? భారతీయ ప్రజలు తమకే వచ్చినట్లు పాశ్చాత్య వైద్యములనుగోరవచ్చును. లేక ఆయుర్వేదమువలననే చికిత్స బొందవచ్చును. అది వారి యిష్టాయిత్యములలోనున్నది గాని వారియిష్టమువై నేరేకని ఆధికారము లేదు. ఇంతియగాక యీ ఆయుర్వేద వైద్యము వికోపింపజులు భారతభూమి మీద కాలుపెట్టక పూర్వమే యనేక వేల సంవత్సరములుగా ప్రచారమునందుండిరి. అన్ని వేలసంవత్సరములనుండియు షీతించక, బ్రతికి యుండుటయే ఆయుర్వేదముయొక్క గొప్పతనమును చాటుచున్నది. పాశ్చాత్య వైద్యములకంటె ఆయుర్వేద మనేకమడుగుల తక్కు ధిక్యును శ్రేయోదాయకము నని నేను తప్పుక చెప్పెదను. ఏ బోషధములు కావలసినది ప్రజలు కోరవలయును. కాని ప్రభుత్వమువారు గాదు. ఏమయన వారు యిట్టిచికిత్సను ప్రజలు పొందవలయు నని నిర్ణయించుటకు వారి కెట్టి యధికారమును లేదు. ప్రస్తుత కాలమునందు రాజధానియందలి ఆయా గ్రామములలో ప్రజలకు, తనంత వైద్యసహాయము దొరకక మృతిసెందుచున్నార. డాక్టరులందరను యుద్ధభూమికి వెడలవలసి వచ్చినందువలన బోషధకాలలన్నియును మూసివేయబడినవి. అట్టికని న్యూనిసిపాలిటీ అధికారులైనన కను శ్రద్ధ వహించి వైద్యశాలల వెలకొల్పి బీదజనులకు ఉచితముగా చికిత్స గావించవలయును. పాశ్చాత్యుల వైద్యములన్నియు భారతీయ ఓషధులమీద నాధారపడియున్నవి. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి వారు కోరిన వైద్యముల సభివృద్ధికి వారికి ధనసహాయము గావించెద గని కోరుచున్నాను.

టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు

తీర్మానమును నామోదించుచు నిట్లు పఠ్యనించిరి:—ప్రస్తుతము ఈ దేశమునందు, ఆయుర్వేదము, యునాని, పాశ్చాత్య వైద్యములను నిమూడును ప్రచారమునందున్నవి. వాటిలో ప్రజలు తమ కిష్టమువచ్చిన వైద్యమును జదువుకొని, అందలి గుణములను గ్రహించి తమ స్వలాభముకొరకు నుపయోగించుకొనవలెను. అయిలగాక మిగిలిన రెండు వైద్యములను నిరసించి అందరను పాశ్చాత్య వైద్యమునే ఉపయోగించుకొనవలయునని యిండియా ప్రభుత్వమువారును మన స్థానిక ప్రభుత్వము వారును మడుపుట కేవలము హాస్యాస్పదముగనున్నది. మనము 30 కోట్ల మంది భారతీయుల మున్నాము. అనేక గ్రామములలో బీదజనులు ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లుయెంజా మొదలైన జ్వరములతో బాధపడుచున్నార. వారికి కావలసిన వైద్య సహాయ మొసంగుట ప్రభుత్వమువారి విధ్యుక్తధర్మములలో సొకటైయున్నది. జిల్లాలలోను మ్యూనిసిపలపట్టణములందును కానిసేషను బాగుగ లేనందున మరణముల సంఖ్య హెచ్చుగుటకు కారణభూత మగుచున్నది. ఇంతియగాక పాశ్చాత్య బోషధములను డాక్టరులును అతిప్రియము. దేశీయ బోషధ

ములు మిక్కిలిచౌక. పాశ్చాత్యుల విజ్ఞానమంతయు తూర్పున ఉదయించిన భా ను ని చందంబున భారత దేశముయొక్క విజ్ఞానము నంతను దొంగిలించి యిప్పు డిప్పుడు పాశ్చాత్యులు ప్రకాశించుచున్నారు. కాని ఈ సమయమునందు ప్రభుత్వసహాయమువై నాధారపడిన లాభములేదు. ప్రతిమనుజుడును తనస్వతంత్ర ఆత్మబలమును నమ్మకొని, దానిమీద నాధారపడి, దేశభక్తిగలిగి ఆయుర్వేదగ్రంథముల నుండి, అందలిసారమును గ్రహించి తనపొండికలమును ఆచరణయందుంచుటకు యత్నించుచు, విజ్ఞానమును దేశమందంతటను వెదనల్లి ఆయుర్వేదము సభివృద్ధి చేయవలయునని కోరుచున్నాను. ఇంకను మన ఆయుర్వేదములో సర్వరోగనివారికీ యగు ప్రాణాయామము మొదలైన యభ్యాసములు గలవు. ఆభ్యాసములను ప్రతినిత్యమును గావించినవో సర్వరోగములు కుదురగలవు. 10,000 సంవత్సరములనుండి జీవించుచు వచ్చిన యీ ఆయుర్వేదమును మన ఆక్రేధచేతను, అవివేకముచేతను, అసమర్థతచేతను ఇప్పుడే నశించుచుండ చిరాయనై యుండునట్లుగ అందరను యత్నించెదరని నమ్ముచున్నాను.

భాక్ బు కుద్దూస్ బాద్షా సాహేబుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు పాశ్చాత్య వైద్యములకంటె మన వైద్యములు ఎక్కువ ప్రాచీనమైనవని నును, మనవైద్యములకును, మతాచారములకును ఎక్కుడు సంబంధముగలదనియు, అందువలన ఆ వైద్యములను దూషించుట మనమతములనే దూషించుటయనియు నడిచిరి. మరియు పాశ్చాత్య వైద్యము 1875 సంవత్సరమునుండి భారత దేశమందభివృద్ధిపడెననియు తత్సూర్యము ఆయుర్వేదయునాని వైద్యములే ప్రచారమునందుండె ననియు చెప్పిరి. పేగు యిష్టు యంతా మొదలైన అంటుడు రోగముల నేకమండికి ఆయుర్వేద యునాని వైద్యముల వలన కుదుర్చబడినవి. ప్రభుత్వమువారు లెక్కలను తయారు చేయించియేవల ఎంతమంది రోగులు పాశ్చాత్య బోషధముల వలన కుదుర్చబడినవి, యింకెంతమంది ఆయుర్వేదముల వలన కుదుర్చబడినవి తెలియగలను.

కలవల కణ్ణయ శ్రేష్ఠిగారు

గూడ తీర్మానమును బలపరచుచు పాశ్చాత్య వైద్యముల కొనియాడువారు ప్రస్తుతము దేశపరిపాలకులనియు, అందువలన వారు సహజముగ వాటినే ప్రోత్సహింపరచి తదితర వైద్యములను నిరసించురనియు నడిచిరి.

డాక్టరు లక్ష్మీకమలిగారు

గూడ తీర్మానమును బలపరచుచు యిట్లు నడిచిరి:—నేను పాశ్చాత్య వైద్యమభ్యసించిన వాడనగుట వలన మిగొక శత్రువునలె విూనుందర నిజమగుటకు మీకు వింతగ గన్పట్టవచ్చును. కాని నేను ఆయుర్వేదమును కొనియాడుటకు వచ్చితిని. అట్లు కొని యాడుటకు కారణము దేశీయ వైద్యములందుండు సత్కారమున, భక్తియు గాదు. అనేకమంది ఆంగ్ల వైద్యులే యుదవర్గా ఆయుర్వేదమునుండి నేర్చుకొనదగిన నూతన అంశములు వెక్కులుగలవని వచించి యున్నారు. ఇటీవల 20,30 సంవత్సరములనుండిదక్క తత్సూర్యమందలి ఆంగ్ల వైద్యులను డాక్టరులును ఆగ్రంథములనుచదివి అందలి నూతనహంశములను నేర్చుకొనిరి. ఈ ఆయుర్వేదవైద్యము 2000 సంవత్సరములుగా పరిషీంపబడి యిప్పటికిగూడ నశించకుండ నిలిచియున్నది. అదియే దానియొక్కయోగ్యతను చాటుచున్నది. నేను చాలకాలమునుండి ఆయుర్వేదగ్రంథములు చదువుచు 2,3 నెలలనుండి మాత్రము వైద్యము చేయుచుంటిని. ఇప్పుడు దేశమంతయు వ్యాపించియున్న యాజ్వరములకు ఆయుర్వేదబోషధములు బాగుగ పనిచేసి వెక్కుచుండిరోగులను పునర్జీవులుగ జేయుచున్నవి. రోగమును కుదుర్చు బోషధమే బోషధము, రోగిని బాగుచేయు డాక్టరే డాక్టరుగాని వేరువిధమైనవరీతు అవసరములేదు. కొలదిమందిపాశ్చాత్య ఆంగ్లవైద్యులు స్వలాభముకొరకు యితర వైద్యములను హాస్యముగాచూచి నిరసనభావముగా వచించుట కేవలము అన్యాయము. మన వైద్యమును మనమెక్కువగా కొనియాడుకొనుచు సంతోషించిన లాభములేదు. మన మింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధిజేసి మన వైద్యమును అభివృద్ధి జేయింపవలసియున్నది. అందులకు కళాకాలులు వెలకొల్పి విద్యార్థులకు విద్యగరపుటత్యంతావశ్యకము. నే డిచట మనము కేవలము ప్రభుత్వమువారిని ఖండించుటకేగాక ధనసహాయమును చేకూర్చి ఆందోళన నలపుటకుగూడ సమావేశ మయితిమి.

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల!!

దీపావళి పండుగ!

(1885)

ఆంధ్రులందరును తమ శక్తివంతులై లేక పండుగదినమున బందరు జాతీయ కళాశాలకు కానుకల సమర్పించి, ఆంధ్రమాతను పూజించఁ బ్రార్థితులు.

ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు కమిటీ.

కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారి కిట్లు వ్రాయుచున్నాము:-

“తెలుఁదేశము మొత్తము 19, 20-వ శతాబ్దము గాక వి. రంగస్వామి ఆయంగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరిగిన చిత్రము మండలమునకు సభలో చిత్రము జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీలో జేర్చుట గురించి ప్రసంగింపబడినది. అల్పసంఖ్యాకులగు ప్రతినిధులు (చిత్రము, తిరుపతి న్యాయవాదులు) వై విషయమునకు ప్రతికూలవాదము జరిపినను చిత్రము మండల కాంగ్రెసును ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసులో జేర్చుటకు దీర్ఘనిరసించినది. వై తీర్మానమునకు విరుద్ధవాదము సలిపినను, దొరైస్వామి ఆయంగారి కిట్లు పలికిరి. తెలుగుమండలములను ప్రత్యేకత కాంగ్రెసు సర్కిలులో జేర్చుటలో దేశమున హాజరయిన రెండు పక్షములకు విరుద్ధముగ మనలిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర మొనగబడిన యెడల ఆంధ్రులకును ద్రవిడులకును జాతివర్గ విభేదము అద్భుతము. దూరముగ నున్న బెజవాడకు గాని రాజమహేంద్రవరమునకు గాని ముఖ్యస్థానము మార్చబడినయెడల అసౌఖ్యదాయకము. తెలుగు మండలములలోని ద్రవిడులయొక్క సౌకర్యమును తగ్గును. వీరిని రాష్ట్ర ప్రతికూలవాదము రాజకృష్టరాజు, సి. ఆర్. పార్థసారథి ఆయంగారు మున్నగు పలువురచే వెల్లడింపబడి దేశము మహానష్టవారు తెలుగు మండలములను ప్రత్యేకత కాంగ్రెసు సర్కిలులో జేర్చు అధికారము భద్రము కాదని చెప్పబడినది. ఏది ఎట్లు అనునప్పటికిని ఈవిషయము ఇప్పుడే పరిష్కరింపబడి చెన్నపురి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసులో జేర్చబడుటకు నూచింపబడిన నాటి లగాయతు ఈజిల్లా పొందుచుండిన వికృతాదరణము తప్పింపబడుట ఉచితము. మహానష్టయందు చెప్పబడిన ఉపన్యాస ధోరణులున్ను, వైతీర్మానమునకు అధిక సంఖ్యాకులు అనుకూలముగ నుండుటబట్టియు ఇచ్చటి ప్రజలు ఆంధ్రోద్ద్యమమునకు అనుకూలవాదులని తెల్లచు గుచున్నది. భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్రములకును దేశభాషలు వృద్ధిగాంచునను దృఢమైన తలంపుతో గాక బయ్యారసంపాదక కర్మగారు సామాజ్యకాసన రక్షణసభలో భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర తీర్మానముపాదించినప్పుడు తా మా తీర్మానమును బలపఱచినట్లు మహాసభాభ్యుత్థులు తమ ఆకరుపన్యాసములలో వక్కాణించిరి. ఆంధ్రోద్ద్యమపు ప్రారంభదశలో నేను అద్దానిని ఎదుర్కొంటిని కాని ఉద్ద్యమముయొక్క అభిప్రాయముల మంచివెడలఁ గ్రహించిన నాటినుండియు దానికి నేను నూలాభిప్రాయములనే కలిగియుంటిని. ద్రవిడులకన్న తెలుగువారు ఎక్కువగా జాతీయభావము కలిగియున్నందుకు నాకు సంతస మగుచున్నది. సరిహద్దుజిల్లాలో సహితము ఆంధ్రోద్ద్యమము వృద్ధిగాంచుచుండుట తృప్తికరము. ఇప్పటికిని ఈ ఉద్ద్యమము నందు అయిదై భావము వహించు కొలిచిమిదియు ఉద్ద్యమపు అర్థమును గ్రహించి, లాభనష్టములను అరయుట సయం జనమని అగ్రాసనాధిపత్యము గట్టిక వాక్రచ్చిరి.

వొంగతనము:- కూనూరులో వెబోర్న్ (బ్లూక్రాం టెను హోటెలు) గారి కలవెట్టెను 20-వ శతాబ్దము హరించెను. దానిలో 18 వేల రూపాయల సొత్తు యుండెను. వానిని పోలీసువారు వెంటనే పట్టుకొనిరి. ఆస్తి అంతయును దొరికెను. వానివైని కేసు చేయబడెను. వానివైని పోషప్రీతిగా గారు సేంసాఫు చేసిరి.

22-వ శతాబ్ద సాయంకాలము 5-15 గంటలకు కొండా రామగారి ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండాగారమును వెల్లింగ్టన్ దంపతులు సందర్శించిరి. ఈ విద్యాలయ సంఘసభ్యులు వీరిని ఆహ్వానించిరి. వెల్లింగ్టన్ దంపతులు భవనమును తిలకించిరి. ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకముదాయమును వారి కేష్టతను నాటి సంఖ్యను జూచి చాల కొనియాడిరి. ఈ ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తకభాండాగారమును చూచి చాలసంతసించి ఇది కాళ్ళకముగ అభివృద్ధి చెందుగాక యని ఆశీర్వాదించిరి.

ధ్యక్షులుగ నుండిరి. వీరి మరణమువలన ఆంధ్రదేశమునకు చాల లోపమును, ఆంధ్రులెల్లరకును చాల విచారమును గలిగినదని చెప్పక తప్పదు. వీరి కుటుంబమునకు మా హృదయపూర్వక సానుభూతిని దెలుపుచు, వీరి యాత్మకు నిరంతర శాంతి నొసంగుటకు కరమేశ్వరు సర్ధించుచున్నారము.

భూ ని క్తి మార్పులు

వడినవర్షము:- జనవరి 1-వ తేదీ లగాయతు 24.81 ఆంగుళముల వానపడినది. 25.10 ఆంగుళముల వర్షము కురియవలసియున్నది.

ఇంట్లయెంజా జ్వరము:- నగరములో ఇంట్లయెంజా జ్వరము ప్రబలించుచుండుటచే వైకొత్తు పెరిజనలు వైకొత్తు ను, న్యూలకొజుకోత్తును, సిటి సివిలుకోత్తును, మూడు దినములు మూసివేయబడును.

చెన్నపురి పబ్లిసిటీబోర్డు:- రాజధానిలో కళాశాలలందును పాఠశాలలందును వ్యాపకపుస్తకముల గావించుటకు కంభకోణము కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు ఆర్. ఎం. స్వాధామగారిని నియమించుటకు చెన్నపురి దొరతనము వా రుద్దేశించుచున్నాడు.

జార్జిటవును విద్యార్థిసంఘము:- జార్జిటవును విద్యార్థి సంఘమువారి యాజమాన్యమున రావుసాహేబు డాక్టరు ఎం. కె. కోమఱుగారు క్రితరీతులగు డాక్టరు బి. రాజగోపాలుగారి ఛాయాపటమును రేపు సాయంకాలము ఆయిరున్న గంటలకు పన్నుపన్నులలో బహిరంగ పరచెదరు.

కలవల కణ్ణాసెట్టి, రామానుజముసెట్టి ధర్మ ఆయుర్వేద వైద్యశాల, నెల్లూరు:- గతనెలలో వైద్యార్థులలో 4428 గురు రోగులకు చికిత్స లాగునబడినది. 8922 రుకు ఆగస్టునెలలో బోషము లివ్వబడినది. మొత్తమున రోజుకు 147 గురికి చికిత్స లాగునబడినట్లు తెలుచున్నది. నెల్లూరు నగరమందును చుట్టుపట్ల పల్లెటి గ్రామములలోను ఇంట్లయెంజా జ్వరము ప్రబలించుచుండుటచే వై సమస్య దినమునకు 850 కలకు హెచ్చుచున్నది. జ్వరములు ప్రబలచున్న గ్రామములలో నుండుట పంచివెట్టుటకు ఏర్పాటులు గావించబడుచున్నది.

క్రికేటులగు మానసియులు పోలవరం జమీందారు శ్రీరాజా కే ఆర్. వి. కృష్ణారావు బహదరుగారు

20 దినములనుండి జ్వరపీడితులై యుండి శ్రీరాజాగారు కాకినాడపట్టణమున నేడు ఈ నెల 24 వ తేదీ యుదయమున క్రికేటులైరిరి తెలుపకలసి వచ్చినందుల కెంతయును చింతింపుచున్నాము. వీరు ఆంధ్రాంగ్లభాషాద్వయ ప్రవీణులు. దేశభక్తులు. భాషాపాపకులు. కవిపోషకులు. ప్రజాహితంకరములగు నన్ని ప్రతిష్టాపకములందును పాల్గొనెడివారు. కాగనసభలో వీరు చేసినపని సంతృప్తికరముగ నుండుటచే సోదరజమీందారులు, రెండోసారి షరల వీరినే నియోజించిరి. కొత్త ఆఫ్ వార్డుస్ వారు సంస్థానమున కళకరుమకొని పరిపాలించునలెనని విరొక మరణశాసనమును వ్రాసిరి. భార్యకు దత్తతాధికారము మొనగిరి. రు 15000 ల వెలగల గ్రంథభండాగారమును గోదావరి మండలసంఘము వారికింపగిరి. చనిపోవునకును వీరాసంఘమున కభ్యుత్థులుగా నుండిరి. (తంతివాద్య)

వీని యెడల జూపుచున్న భావముల సభవారు ఖండించిరి. ప్రస్తుతము సంగ్రామమువలన ననేక పాశ్చాత్య వైద్యులు భారతదేశమును వీడిపోవలసి వచ్చుటచే, నిట బోషధనహామ మత్వముగ నుండి, ప్రజావసరములకు జాలకున్న దనుట మనకెల్లరకు దెలిసిన విషయమే! దీనికి తోడుగ దేశమున కలరా, ప్లేగు మున్నగు అంటువ్యాధులును, ఇంట్లయెంజా మున్నగు జ్వరములును అనేకులను మృత్యువారబడద్రోయు చుండుట విపాదకరము. ఈ సమయమున దేశమందంతటను, ప్రతిగ్రామమునను బోషధానములను విరివిగ స్థాపించుటకు బదులు, తగిన వైద్యులచే ఈస్థితియొం చేమియు సహాయముజేయుజాల మని ప్రభుత్వమువారు తమ ఆశక్తతను దెలుపుచున్నారు. ఈ సమయమున ఆయుర్వేద, యూనానీ బోషధానములను వీరేల స్థాపింప గూడదో యూహింపజాలము పాశ్చాత్య బోషధవిధానమువలన కుదరని యీ నూతన జ్వరములు దేశీయాషధములకు లొంగుచున్న వని మనకు అనుభవవేద్యమే! ఈ విధానమున ప్రజాసామాన్యమునకు గల విశ్వాసకారవము లత్యధికములగుటచేతను, పాశ్చాత్యవిధానముకంటె నిది తక్కువవ్యయకరమగుటచేతను, దేశజులు దీనిని మనఃపూర్వకముగ నామోదింతు రనుటకు సందియములేదు. కాని, యిట్టి మంచి తరుణమున ప్రభుత్వమువారి విషయముగూర్చి మిన్నకుండుటవలన వారివలన నెట్టి సహాయము వైన నభిలషింప వీలులేదనియు, స్వయంసహాయమే మనకు శరణ్యమనియు నెల్లరకు తోచుచున్నది. ఈ తరుణమున దేశీయాషధ విధానాభివృద్ధికి వలయు ఘనప్రయత్నముల గావించ వలసి యున్నది. ఆయుర్వేద, యూనానీ పాఠశాలలను నెలకొల్పి, సమర్థులగు వైద్యులను సంసిద్ధకరము లుత్పాదనము. ఈ విషయమున చెన్నపురి ఆయుర్వేదప్రచారిణీసభవారు గావించు సేవ ప్రశంసనీయము. దేశమున నెల్లెడల పరిశోధనాలయములను, భాండాగారములను స్థాపించి, పరిశోధకవేత్తలను ప్రోత్సహకరము లుత్పాదనము. ఈ యుద్ద్యమవిజయమునకు అపార ధనసహాయము గావలసియున్నది. కావున దేశభక్తులును, వణిక్కుంపులును, జమీందారులును, స్వదేశసంస్థానధీశులును ఈ మహాదుద్యమమునకు తోడ్పడినయెడల, అచిరకాలముననే దేశీయాషధవిధానవిజయము చేకూరు నని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. భారతీయు లీ విషయమున స్వీయధర్మమును నెఱవేర్చెదరు గాక!

క్రికేటులైన శ్రీ పోలవరము జమీందారుగారు

పోలవరము జమీందారులగు గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు కడచిన యిరువదిదినములనుండియు జ్వరపీడితులై, నేటి యుదయమున స్వర్గస్థులైరిని తెలియజేయుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. వీరు కట్టపరీక్షయం దుత్తీర్ణులైనవారు, ఆంధ్రభాషాపండితులు, దేశభక్తులు, దాతలు, దేశమున నుద్భవించిన ప్రజాక్షేమకరములగు నుద్ద్యమములలో నెల్ల పాల్గొని దేశసేవ జేయుచుండిన మహానీయుడు. వీరు శాసనసభయందు గావించిన కార్యములు ప్రజామోదమును బడసిన వనుటకు సందియము లేదు. ఇందుమూలమున తమ్ము ప్రతినిధులుగ నెన్నికొనిన జమీందారుల మన్నన గౌరవములకు పాత్రులై రనుటకు వారిచే రెండవ కర్యాయము కూడ శాసనసభ్యుడుగ నియోజితుడగుటయే ప్రత్యక్షనిదర్శనము. శ్రీ కృష్ణారావుగారి రాంధ్రోద్ద్యమాభిమానులు. కాకినాడలో సమావేశమైన నాల్గవ ఆంధ్రమహాజనసభాహ్వాన సంఘము

చెన్నపురి శాసనసభ.

(0)

ప్రత్యేకసమావేశము

అధికారాయత్త ప్రజాయత్త శాఖల చర్చ

రెండవదినచర్య

నిన్ను చూడవచ్చును తిరిగి ఫలాహారానంతరము రిగంట లకు శాసనసభ సమావేశ మయినది. గవర్నరుగారు రభ్యక్షతీ పహించిరి. తర్వాత వ్యాపారముల తీర్మానముమీద చర్చ ప్రారంభింపబడినది.

గౌ. గార్డన్ ప్రభుత్వమునకు తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడుచు, పూర్వమునకు ఈ విషయములను ప్రజాయత్తము గావించు మని ఎంతమాత్రమును నూదించ దని నుడిచిరి. ఈ విషయము ప్రజాయత్తము గావించినచో పెట్టు చిట్కముల సంధించు ననియు అందుములమున అధికారాయత్తమునంతి యుంచిన బాగుండు ననియు చెప్పిరి.

గౌ. మో. రామచంద్ర రావుగారు ఈ విషయము స్థానికాధికారమునం దుంచుటకు నెట్టి తీర్మానములు గావించ బడలేదని నుడిచిరి.

గౌ. యాతూలు హుస్సేను గారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఈ విషయమై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారికి విశేష యధికార ముండుట కవకాశము లేనందున, పోలికానికవిషయములనులేనే ఈ విషయముగూడ ప్రజాయత్తశాఖవారి యధీనమునం దుంచుటలేననిచెప్పిరి. నేను తర్వాత నగుటకు యిందెయో శక్తియునుండి భవము నైకిపోవుట గాకు యిష్టములేదు. కాబట్టి యీ విషయము ప్రజాయత్తమే గావించవలయునని నుడిచిరి.

తీర్మానము వోటునకు చేరుట ఆమోదించబడెను. ఆరుగురు అనుకూలముగను రి గురు ప్రతికూలముగను వోటుచేసిరి.

స్వీకృతమయ్యెను.

కృతసాయము భూమికిస్తు పరిపాలనమునందు శేరుశేమాయని కొంతమంది సంశయపడుచున్నందున, గౌ. బి. కె. రామనాథాచారియారుగారు, కృతసాయముగూడ ప్రజాయత్త శాఖలో శేర్షకలయినని తీర్మానము నుపహించిరి. గౌ. బి. వేంకటపతిరాజుగారు రామోదించిరి. అంగీకరింపబడెను.

గౌ. మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు 2 వ తీర్మానమును చెప్పబడిన పోపుపోలికలకు సంబంధించిన విషయములు వెంటనే ప్రజాయత్తము గావించవలె నని చెప్పిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు రామోదించగ, అంగీకరింపబడెను.

ఆదాయపు పన్ను

ఈ విషయమై గౌ. టి. రంగారావుగారు గొక తీర్మానము నుపహించెదమని ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిరి. కాని గవర్నరుగారు తిర్మానమును సామాన్యప్రభుత్వము వారికి సంబంధించిన విషయమగుటచే ఇచ్చట దానిని చర్చించుట యనుదగ్గరగా నుండునని తెలియజేసిరి.

రైల్వేలు

గౌ. మో. రామచంద్రరావుగారు అయా రాజధాని యందలి రైల్వే యధికారము రాజప్రతినిధిగారి యత్తరపు ననుసరించి, రాష్ట్రీయవిషయము గావించవలయు నని ఒక తీర్మాన ముపహించుచు నిట్లుపన్యసించిరి. ఈ విషయము రాష్ట్రీయ విషయములలో చేర్చబడినది, లేనిది కూడ ప్రజానాయకసభ్యుల యిష్టానుప్రమేయలలో నున్నది. ఈ రైల్వేవిషయమై చాలకాలమునుండి అనేకమానములు గావించబడుచున్నది. ఈ రైల్వే విషయములో యిందెయో ప్రభుత్వమువారి సంబంధ మెంతమాత్రమును లేక కేవలము రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారికే పరిపూర్ణస్వాతంత్ర్య ముండవలయు నని ఒకతీర్మానమును నేను కొన్ని సంవత్సరముల క్రిత మీ శాసనసభయందు పహించించితిని.

రైల్వేలో ప్రయాణికులనుభవించు పెట్టు యబ్బం దులు క్రిక్కిరిసిపోయిన రైలుబండ్లనుండలి ప్రజల దురదృష్టము, ప్లాటు ఫారములందును ఫలహారపు గదులందును ప్రయాణికులకు తగుసౌకర్యములు లేకపోవుట మొదలైన పెట్టు యబ్బందులన్నియు ప్రభుత్వమువారి కనేకపర్యాయములు తెలియజేయబడినవి. కాని ఈ విషయమునందు తోక్యము కలుగజేసి కొనుటకు స్థానికప్రభుత్వముల వారి కెట్టి యధికారమును లేక పోవుటకలన దీరక యుండవలసినవచ్చున్నది. కాబట్టి ఈ తీర్మానముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేరకు ప్రజలయబ్బందులను,

యెక్కినవి రావులకు స్థానికప్రభుత్వము వారు రైల్వే విషయములందు తోక్యము కలుగజేసికొని తిర్మానమునకు సంబంధించిన దంతయు తమ స్వాధీనమునందుకొనుట కధికారము కలుగజేయుట యిచ్చును. ప్రస్తుతము ఈ విషయము ప్రజాయత్తము గావించ నరకుము లేదు గాని స్థానిక ప్రభుత్వాధి కారము హెచ్చుచేసిన చాలును.

గౌ. బి. వేంకటపతిరాజుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గవర్నరుగారి తోక్యమీద గౌ. గిల్మరుగారు నిట్లు మాట్లాడిరి. ఈ విషయమై యిందెయో ప్రభుత్వము వారికిని నూరు కొంతయు తర ప్రత్యుత్తరములు జరిగినవి. వదరామ ప్రభుత్వమువారు ప్రజానాయక సభ్యులయొక్కయు ద్వేషముల నంగీకరించినందున రాజప్రతినిధిగారి యనుమతి బడయుటకు వారికి తెలియబరచగా వారు చెప్పి ప్రభుత్వమువారికి సలహా మొసగుటకు యొక రైల్వే ఇంజనీరును నియమించుట కంగీకరించిరి. ఈ విషయమై యింకను ఇందెయో కార్యదర్శిగారి యనుమతికై వేదియున్నదని నుడిచిరి. (గిల్మరుగారు రాసభయందునన్యసిండుట కార్యక్రమమునకు విరక్తముగ నున్నచు అసాధారణవిషయము గా నట్లు మాట్లాడిరి.)

గౌ. పర్వ ప్రాన్నిను స్పీకరుగారు 28 సంవత్సరములకు పూర్వము తాము ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చుటకు రైల్వేఇంజనీరుగా నుండి పనిచేసితి మని నుడిచిరి.

నరసింహ యీ రైల్వేవిషయమును గురించియు, ప్రయాణికుల యబ్బందులనుగురించియు ననేకపర్యాయము లీ సభలో చర్చింపబడినవి. ప్రస్తుతావస్థయందు గూడ స్థానికప్రభుత్వమువారు చర్చించి, ఆలోచించ వలసిన విషయములు పెట్టులు గలవు గాన వారు ప్రజానాయకముగ పరిపాలనంబొసర్చి ప్రజలదుడ్డిలివి రాసి, ప్రయాణసౌకర్యము లేర్పరచవలె ననిన, తిరుక స్థానికప్రభుత్వమువారి యధికారము హెచ్చుచేసి, ఎక్కువస్వాతంత్ర్య మొసంగవలయును.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు తీర్మానములో ప్రాముఖ్యం, ఖేదమరైల్వేగూడ తప్పి, నీటిపరిపాలనము నందు గూడ స్థానికప్రభుత్వమువారికి స్వతంత్రాధికార ముండవలయునని నుడిచిరి.

గౌ. గిల్మరుగారు ఈ విషయమై అధికస్వాతంత్ర్యము దక్క మిగిన విషయములన్నియు నిదివరకే ప్రజాయత్త శాఖయందు శేర్షకలనని నుడిచిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు రైల్వేవిషయములందు వరకే, ప్రాముఖ్యం విషయములలోగూడ ప్రభుత్వమువారికి ఎక్కువ అధికార ముండగలేను. యద్ధములన అభివృద్ధిగాంచుటకు నీలులేకపోయినను యాధానంతరమైనను అభివృద్ధి గావించెదమని కోరుచున్నా నని నుడిచిరి.

గౌ. కె. రామయ్యంగారుగూడ తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడినపిదప తీర్మాన మేగ్రీకముగా నామోదించబడెను.

మేజరు యింగేషను.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావు పంతులుగారు “మేజరు యింగేషను” అనే విషయముగూడ ప్రజాయత్తము గావించవలె నని ఒకతీర్మాన ముపహించుచు నిట్లునుడిచిరి. పల్లికు వచ్చు దివార్లుమొలునకు సంబంధించినంతవరకు నేమియు ఏమిన్నిల విభిన్న జెందింపవలయునని ఎన్నియోపర్యాయములు మేము కోరియుంటిమి. మేజరు యింగేషను విషయమై అధికారములేయు ఇంజనీరుగారు అధికారము హస్తగతమయ్యెను. మేజరు యింగేషనునకు ప్రజాయత్తము గావించబడినపుడు మేజరు యింగేషనును ఏల గావించబడెదమో యూహించుట కలదిగావున్నది. మేజరు యింగేషనుగూడ ప్రజాయత్తము గావించినచో యీ డివార్లుమొలునంతయు రెండుశాఖల క్రింద విభజింపబడినట్లును, ఆపట్టణ వారి కార్యములను వీరి కార్యములను నిర్వహించుట దుర్లభమగును. కాన ఈ విషయమును గూడ ప్రజాయత్తమే గావించవలయునని కోరుచున్నాను.

గౌ. కె. చిదంబరరావు మొదలియారుగారు ఆమోదించుచు ఈ విషయమునకును భూమికిస్తు పరిపాలనమునకును అవిభాజితసంబంధము గలదనియు అందులన ఒకదానినుండి రెండవదానిని విభజించుటకు వీలులేదనియు నుడిచిరి. మరియు మేజరు యింగేషను వచ్చునకు సంస్కరణకర్తలే ప్రజాయత్తము గావించిరి. అట్లులే మేజరు యింగేషను వచ్చునకుగూడ గావించినచో వానిమీద విశేషముగా పెట్టుబడి పెట్టుటకు భూస్వాములకు త్యాగము కలుగుననియు, అందులన పెట్టుబడి వచ్చినచో మేజరు యింగేషనువచ్చు విశేషము అభివృద్ధి గాంచుట

కరకాశము కలుగగలదనియు నుడిచిరి. ఇప్పుడు విశేషముగ విచారించుట పెట్టుబడి పెట్టుచున్నాము. ఇకముగ దట్టుగాక స్వదేశీయులు పెట్టుబడి పెట్టుగలుగుచు గాన యీ రెండు కారణములవలనను ఈ విషయము ప్రజాయత్తము గావించవలయునని కోరుచున్నాను.

గౌ. మో. రామచంద్రరావు పంతులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు యిట్లు నుడిచిరి:—ఈ రాజధానికి సంబంధించినంతవరకు పల్లికు వచ్చు దివార్లుమొలు నందలి యిందెయొగులు మిత్రమొందెగులయు యున్నారు. ఆశాఖవారు ఇరిగేషను, బిల్డింగునకు సంబంధించిన విషయములను, మరియు వారే మైనరు యింగేషను పనులనుగూడ చూచుచున్నారు. బిల్డింగును విషయమై పల్లికు వచ్చు శాఖవారికి చెందియున్నది. మేజరు యింగేషను రాష్ట్రీయశాఖ యందుంచబడినది. ఈ శాఖలో దొంగులను విభజింపబడిన వారివారి పనులను నిర్వహించుటలో ఎక్కువ కష్టములు కలుగును. మేజరు యింగేషనును ప్రజాయత్తము గావించి మేజరు యింగేషనును అధికారాయత్తము గావించినచో పల్లికువచ్చు శాఖవారి పనులను నిర్వహించుట దుర్లభమగునగాన మేజరు యింగేషను గూడ ప్రజాయత్తమే గావించవలెను.

గౌ. కె. రామయ్యంగారుగూడ తీర్మానమును బలపరచిన పిదప ఆమోదించబడెను.

వలసపోవుట వలసవచ్చుట.

గౌ. రామనాథపురం రాజాగారు రాష్ట్రీయంతగ్రత వలసరాక పోకల విషయము ప్రజాయత్తము గావించవలయునని ఒక తీర్మాన ముపహించుచు పరిశీలనలందు పని చేయుటకు కూలీలను వారజ్ఞానదేశముందుండినపుడు గొంపోయి వారిని వానావిధములయిన కష్టముల పొత్తులుట ఎంతయు శోచనీయంతయు. ఈ విషయము నాపునలచేయుటకు గోపాల కృష్ణగోళ్లే మహాశయుడు సామ్రాజ్యశాసనసభలలో నుపన్యాసము లిచ్చి ఎంతసాటుపడినది మనకల్లరకును తెలిసినవిషయమే. సంస్కరణముల ననుసరించి నూతనముగ నిర్మించబడలొవు మంత్రులు ప్రజాక్షేమమును, బీదలయొక్కయు కష్టపాయదాగ్గయొక్కయు ఆర్థికస్థితిగతులను వారి క్రేయోభివృద్ధిని గోరువారు గావునను, ఈ విషయము మంత్రుల యధీనమునం దుంచిన బాగుండు నని కోరుచున్నది.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు తీర్మానము నామోదించిన నయ్యది యామోదించబడెను.

రాష్ట్రీయవిషయములు

గౌ. పి. శివరావుగారు లా, అడ్మినిస్ట్రేషన్ సంబంధించిన విషయములు దక్క మిగిన రాష్ట్రీయవిషయము లన్నియు ప్రజాయత్తము గావించవలయునని ఒక తీర్మానము నుపహించిరి. అయ్యది బి. వి. నరసింహయ్యగారిచే నామోదించబడినది. తీర్మాన ము నామోదించబడెను.

సాంకేతిక ప్రదర్శనములు, సినీమాలు.

గౌ. అహమ్మదు కిలీమరక్కయారు గారు నాటక ప్రదర్శనములకు, సినీమాలకు సంబంధించిన విషయములన్నియు ప్రజాయత్తము గావించబడవలె నని యొక తీర్మాన ముపహించుచు నిట్లుపన్యసించిరి:—

కలరా, ప్లేగు, మహుచిక్కు, ఇన్ ఫ్లుయెంజియా మొదలైన అంటుదుకోగలులు వ్యాపించియున్న ప్రదేశములందు నాటక ప్రదర్శనములు సినీమా ప్రదర్శనములు జరుగనిచ్చినచో ప్రజారోగ్యమునకు తప్పక కీడువాటిల్లును. ఇటీవల ఈ యిన్ ఫ్లుయెంజియావ్యాధివలన అనేకమంది జనులు మృత్యువు పాలై పోవుచున్నారు. కాబట్టి సాధ్య మయినంతవరకు విశేషము మంచి జను లొక్కచోట ప్రోగు గాకుండ యత్నములుచేసి, అట్టి సభలను వెంటనే ఆపివేయవలయును. పట్టణములందు ఈ కార్యములను నెరవేర్చుటకు లొకలు బోధులకును మృగిసిపోటిలకును అధికారము కలుగజేయవలెను. ఈ అధికారములు కానపూర్వకముగా నిచ్చినచో బాగుండునని తోరుచున్నది.

గవర్నరుగారు, తీర్మానోపహిదకులు లేనదట్లు ఆనధికార సభ్యులందరూ, దేశసంతోషము, శాంతికి సంబంధించిన విషయములన్నియు అధికారాయత్తముగ నుండుటకు తీర్మానించిరి.

ఈనధి ఏర్పరుపబడినది. ఇంక ఏమైనను తీర్మానములు చర్చించవలెనదని తెలియజేసి, చెప్పెను. వాటిని చర్చించెను.

మో. రామచంద్రరావుగారు:— అన్ని విషయములు చర్చించితిమి కాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఆదాయ క్షయములకోరకు యిందెయో ప్రభుత్వమువారికి చెల్లించవలసిన సాయమును గురించిన విషయము దక్క మిగిన విషయము లన్నియు పూర్తిగ చర్చించబడినవి నుడిచిరి.

గవర్నరుగారు ఆ విషయమై యీ సభలో చర్చింపదలవలెదని నుడిచిరి.

విన్నుట సభ యంత్యమొందెను.

(సభ జరిగిన రెండు దినములను గౌ. యాతూలు హుస్సేను సాహెబులపద్మగుగారు గౌరవ సభ్యులకు మధ్యాహ్నము ఫలహారములొసంగి సభ్యుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి.)

పండిత. డి. గోపాలాచార్యగారు.

కూడ శ్రీరామమును బలపరచుచు ఆంధ్రమున యిట్లు పర్యవేక్షించిరి:—ప్రభుత్వ స్థాపనకై ఇండియా ప్రభుత్వమువారును, చెన్నపురి గవర్నరు మొంటాగూరును మన శాస్త్రములో అపారమి లేకుండునట్లు అది వైద్యశాస్త్రము గాదని నడుపుట కేవలము ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. ఇది శాస్త్రమే కానివో, మనదేశమున బింతకాల మెట్లు జీవించియుండి పోషించబడును? మన మిప్పుడు పాశ్చాత్య వైద్యమును గురించియు, ఆయుర్వేదమును గూర్చియు, అవి శాస్త్రము అనినా కాదా యని చర్చించుచుండటమన లాభములేదు. ఇది శాస్త్రముకాదని ప్రభుత్వమువారి మనస్సునందు కూడ లేదు. గొప్పగొప్ప ఆంగ్ల వైద్యులే యొప్పకొనినప్పుడు ప్రభుత్వమువారి హాస్యకొనకుండ యుండురా? ఆయుర్వేద చికిత్స నులభమనియు, 100 కి 99 మందికి వీనివలన నుభయము చేకూరుచున్నదనియు గౌ. శిర్డీగారు సామాజ్యకాసనభాలో అనేక పర్యాయములు కత్కాజించి యుండిరి. ప్రభుత్వము వారికి సలహా లిచ్చు అధికారులకు యీ వైద్యము విషయమై ఏమి తెలుసును? మన వైద్యముల సభివృద్ధి జేపించుటకు ప్రభుత్వమువారిని ప్రోత్సహించునట్లున లాభము లేదు. మన స్వకీర్తిమీదనే సాధారణమైన కార్యసాధనము గావించు కొనవలెను.

డి. ఎస్. అపధానగారు

కూడ శ్రీరామమును బలపరచుచు గంభీరపాత్ర సముగావించిరి. మన ఆయుర్వేద వైద్యులందరి మనదేశమున ప్రతి పిల్ల వానికని, పిల్లవానికని తెలియ ప్రాథమిక విషయములు పాశ్చాత్య వైద్యులలో ప్రముఖులగునట్లు చేయవలెను. మన విషయములనుండి గుణము, వీర్యము, ప్రభావము వారి యోగ్యులగు లేదనియు నుడివిరి.

శ్రీరామము సర్వజనాంగీకృతము.

సి. పి. రామస్వామయ్యగారు

యీ క్రింది శ్రీరామ ముపపాదించిరి:—(ఎ) (1860 సం. 21-వ శాసనముక్రింద ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడిన) శ్రీ చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారణసభవారికి, యీ ర జభానిలో జేయవలె వైద్యులకు గురించి విద్యావ్యాపకము గావించువని యు, వారివశముచేసిన సామ్యుతో వైద్యులము మొదలైనవి నెలకొల్పి ప్రజలకవరమయిన సహాయము చేయువనియును ఒప్పించవలెను.

(బి) ఈ రాజధానియందలి ముఖ్యపట్టణములలో ప్రజా ప్రతినిధులందరు సంఘములక్రింద నేర్పడి ప్రజలకు ఆయుర్వేద వైద్యములను గూర్చి బోధించుటకును, వైద్యులము, పాత కాలము విద్యార్థి చేసినములు నెలకొల్పుటకు ధనము చేకూర్చుటకును ఏర్పాట్లు గావించుచుండవలెను.

అను శ్రీరామము సుపపాదించును సి. పి. రామస్వామయ్యగారు టిట్ల పర్యవేక్షించిరి:—అనేక శతాబ్దములనుండి జీవించియున్న యీ ఆయుర్వేద వైద్యమును దేశమునందంతటను వ్యాపింపజేసి అభివృద్ధి జేపించుట కేర్పాట్లు గావించవలయునని శ్రీరామముయొక్క యాద్యేక్షయి. మన వైద్యమును పరిపూర్ణము చేసిరిని మనము ఆద్యేక్షావేదమునలన లాభము లేదు. ఈ పాశ్చాత్య వైద్యమును గూడ పూర్వము ప్రాసన్న దేశమందలి వైద్యులు, యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు మనవైద్యములను దూషించిన దానికంటె అనేక రెట్లు ఎక్కువసీసముగా దూషించి పరిపాసించినారు. మొట్టమొదట ఏవైద్యమున వైద్యము యిట్టి దుస్థితి నందుచున్నదియును మనము పాశ్చాత్య వైద్యముయొద్ద నేర్చుకొనదగిన అంశములు ఒకటి రెండు మాత్రము గలవు. అవేనన పరిశోధనాకాశ్యము, ఏర్పాట్లను గావించుటయును నిపుతః. ఈ రెండును మనము నేర్చుకొని మన ఆయుర్వేదము సభివృద్ధి గావించియెడల యపయోగకరముగ నుండును.

గౌ. చిదంబరపాథ మొదలియారు గారు.

శ్రీరామము సామాంశము ప్రభుత్వమువారు మన కీంపక స్వకీర్తిమీద సాధారణమైన ప్రారంభించినవో ప్రభుత్వమువారుగూడ నప్పడేనచ్చు నని నుడివిరి.

సల్లా, గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు.

శ్రీరామమును ద్రవిడభాషలో బలపరచిన విదవ సర్వ జనాంగీకృతమయ్యెను.

మహాత్ముడు నుడుల్లా బాద్షా సాహెబుగారు ఆయుర్వేదము నేర్చుకొనదలచిన మహమ్మదీయ విద్యార్థులొక్కరికి నెలకు 10 రూపములు విద్యార్థి చేతన మొసంగుచునని తెలియజేసిరి.

3 వ తీర్మానము.

ప్రస్తుతావస్థయందు ఇన్ ఫ్ల్యుయెన్సా, కలరా మొదలైన అంటుదు రోగములకు ప్రభుత్వమువారుగాని న్యూనిసిపాలిటీ వారుగాని తగినంత సహాయమును చేయలేకున్నందున, రాజధానియందలి వివిధభాగముల యందు వైద్యవైద్యులము నెలకొల్పి వీరజనులకు తగు వైద్యసహాయ మొసంగవలయును.

అను శ్రీరామము డాక్టరు ఎమ్. నుబ్రహ్మశ్యయ్యగారు చే ప్రతిపాదించబడి, మాన్య మహమ్మదు అబ్దుల్ మజీదు సాహెబుగారిచే సామాన్యపరిషత్ సర్వ జనాంగీకృతమయ్యెను.

పిమ్మట గౌ. బి. ఎస్. శిర్డీగారు ఆశ్చర్యములకు కంద నము లొసంగి ప్రస్తుతములంకృతుల గావించిన విదవ సభ ముగిసెను.

విద్యార్థులకు:—కానా లై సెన్సులు 17000 టన్నులకు రద్దుపరచబడె నను వందలకులన విద్యార్థులకు చాలతగ్గినది.

బొంబాయి యంత్రకాలవారివై కేసు:—మరాఠ్ గోఖల్లాను-సానూను యంత్రకాలలలో చాలమందిపిల్లలు అర్థ దినము పనిచాంగుగా పనిచేయుచున్నారు. వారి కడుగు 9 ఏండ్లకు తక్కువలేదని వారు పరికల్పించి వైద్యవైద్యులము లేవు. అట్టి పిల్లలను యంత్రకాలలవారు నియమించుకొనదని బొంబాయిలో యంత్రకాలల ఇన్ స్పెక్టరు కేసు చేసెను. 22 వ లేవీని విచారణ జరిగినది. వైద్యవైద్యులము భద్రపరిచి పరిక్షాకోశ్యులకు మాపవలెను. పనిలో చేరగోరువారు మొదట వైద్యవైద్యులము యజమానుల కియ్యవలెను. అని చట్టమునందున్నది. ఈ బిల్లులను చేయుటలేదు. హెచ్చుకూలి కాకపడి ఒకయంత్రకాలలందరి నుండియంత్రకాలల వారు పుత్రములను మాపకుండనే పోయి చేరుచుండురు. ఒకరూపాయిని క్యూరుపరచినవారికి నకలు యియ్యవలెను. వారట్లు క్యూరుపరచుదురు. అట్టివారిని చేర్చుకొనుట కప్పని మేజిస్ట్రేటు గారు ముద్రాయాలపై తప్పిదముమోపిగాని ఫిర్యాదులు జార్యమౌతా అక్కరలేనట్లుచే జార్యమౌ విధింపబడలేదు. ఇక ముండిట్లు జరిగిన జార్యమౌ విధింపబడునని మందలించిరి.

రాజకీయ సంస్కరణ ప్రకటన సందర్భమున నియోజకస్వత్వమును అధికారవిభజనమున సమర్థించుటకు రెండు సంఘములు నియమించబడె నని ఇటీవల ప్రకటించబడినది. వీరు ప్రతి రాష్ట్రమున సందర్శించెదరు. వీరికి ఒక పోలీస్ మే దొగ్గియో, ఒక భారతీయుడును సహాయముగ నుండురు. అయ్య రాష్ట్రవిభజితులను గూర్చి వీరు తమ సలహా నిచ్చి సంఘమువారికి తోడ్పడెదరు. ఈ యిద్దరిని స్థానికప్రభుత్వమువారు నియమించెదరు. ఇతరీతిగ ఇండియా గవర్నరు మొంటా సుమత్య కూడ పరిష్కరింపబడును. అని తెలుపబడుచున్నది.

బ్రిటిషుదీవులకు వర్తకపుసరతులుగాక ఇతరవస్తువులను విక్రయించు బంగారుగ పంపగోరువారు ప్రస్తుతపు నిబంధనలను గమనింపవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఇందులో ముఖ్యముగ ఈ దేశమునందలి పోవు చక్కెర, పిండి, తేయాకు, వాము, పెన్ను మున్నగువాటి కీ నిబంధనలు చెందును. ఒక వేళ ఇవి ఇండియా పోస్టాఫీసులందు అంగీకరించబడిన (రిఫంపు వారి జవాబుదారీమీద) అంగీకరించబడును. అవి పోయిన పోస్టాఫీసువారు తరచుచుండు కాకాలరు. ఈ బంగారులందు నిషేధించబడిన వస్తువులను ఆయ్యని ప్రభుత్వమువారి వశము చేయబడును.

బుగిగళమున లాంఛురివిద్యార్థి పరిపాలనము

గత సంవత్సర పరిపాలనాని వేదిక కు ప్రకటించబడినది. బర వ్యాసు డివి జను ప్రజల ఆర్థిక స్థితి అనుకూలము. ఉప్పు - బట్టలు - పంచదార - కిరసనాయిలు మున్నగు వస్తువుల ధరలు పెరిగినవి. కాన ప్రజలందరికిని యిట్లంది కలిగినవి. భాగ్యపుధర తగ్గుట కూలివాండ్రకు మధ్యతరగతులవారికి అనుకూలమైనను కష్టసానుదారులకు నష్టకరమైనది. ఎగురుతుల కవరోధము మున్నగు కారణములవలన ఆహారపదార్థములు చాల నిజమయ్యెను. కూలి వాండ్రకు పని పుష్కలముగాకన్నది. యంత్రకాలలలో పని చేసి భాగుగా గడించెదరు. మాగ్నీ హాగా అసిస్టెంట్ యంత్రకాలలకు చాలపనిచాంగు సావలనయ్యెను. ఆగోగ్యమును బాగుగానే లోయ్యది వరదలవచ్చిన ప్రాంతములందు మాత్రము కలరా తలచూపింది. మధ్యస్థములు నిరంతరంపై ను హెచ్చుచున్నది. ఎగురుతు కస్తువులధరలు 3 రెట్లు హెచ్చినవి. విద్యుదు జనులు మున్నగుపంటవస్తువులధర చాల తగ్గినది. వ్యాపారమునకు యుద్ధములన కష్టస్థితి కలిగినది. బట్టలధరలు హెచ్చుటవలన మరింత పాధకలిగినది. బట్టల ధర లింకను హెచ్చుచునే యున్నది.

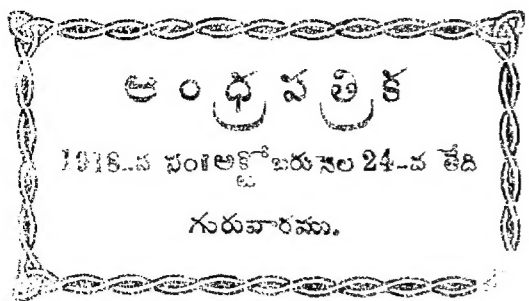
వివరము.

ఈ శిర్డీగారు నే స్పెయిను జ్వరమని బొంబాయి జ్వరమని ఇప్పుడున్నా యని పిలుచుచున్నారు. ఇది యిప్పుడు ప్రపంచమునందంతటను వ్యాపించియున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో చాల దాడులుగా నున్నది. వీనిముందర వైకు సౌభ్యకము వ్యాధి యనిపించుకొనుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలో తలచూపిన అంటువ్యాధులలో నింత దాడులుమైన దిదివర కెన్నఁకును కలుగ లేదని ఆచటవైద్యులునుడివిరి. కేపుటపుకలో వేలకొలదిని జను లీ వ్యాధితో పీడితులగుచున్నారు. దేశములలో చాలమందిచని పోవుచున్నారు. చనిపోయిన పాశ్చాత్యులలో యూనియను పార్లమెంటులో లేడిస్మితు ప్రతినిధియును గవర్నరు మొంటా విప్లవగు హెచ్.పి. బెకరుయొకడు. వ్యాపారస్థానములు, పాత కాలము, ఇనోదరంగములు, మున్నగునన్ని యింను మాయమైనవి. సహాయ మధికముగ చేయబడుచున్నది. వేలకొలది వలంటీరులు పనిచేయుచున్నారు. బోధాసతి మున్నగు స్త్రీలు సహాయముచున్నారు. అనేక వేలమందికి టీకాలుచేయుగా వారికి వ్యాధి తగులలేదు. ఈ వ్యాధి వానల వ్యాధిగా వచ్చినది. జోన్ను బద్దలో గూడ వ్యాధి చాల తొందరలను కలిగించున్నది. గనులలో మాత్రము అనుకూలస్థితి కలుగుచున్నది. వైద్యులములో చికిత్సకుల సంఖ్య వానమునకు 20 వేలమంది 3 వేలకు తగ్గినది. కింబల్లేలో పాశ్చాత్యులు హెచ్చుగా చనిపోయిరి. అచటి గనులప్రాంతమున దేశములు 500 మంది చనిపోయిరి. దక్షిణులోకి వేలమందికి వ్యాధిసోకినది. అచట మరణములు లేవు. వ్యాధి తగ్గుచున్నది. ఈ మహావ్యాధి తొందరలలో హియోనోమరూ నాకలో 87 గురు దక్షిణాఫ్రికా ప్రయాణికులు మృతినొంది రనునాగ్ర తెలియుటవలన మరింత యనేలే దనకు కారణమైనది. దక్షిణాఫ్రికా పార్లమెంటుసభ్యులును వాణిజ్యము చేయువారిలో ప్రముఖులు నగు ఆల్విస్ వింటు గెంటు, లారెన్సు ఉడు హెమ గార్లిడ్లను సముద్రము పాలైరి.

ఉదకమండలములో వివరము:—రెండు మూడు మాసము గారును మెడికలు ఆఫీసుగారును శ్రద్ధతో పనిచేయుటచే వ్యాధితగ్గినది. 21-22 లేదులలో మరణములు మూములు స్థితికి వచ్చెను.

రంగూనులో వివరము:—గతవారమున మరణములు 789. వానిలో వివరము మన కలిగినది 569. మూడు ఏండ్ల వామాన మొత్తముకంటె 5 రెట్లధికము. శ్వాసకోశ వ్యాధివలన 92 చనిపోయిరి.

వివరమును గూర్చి డాక్టరు టర్నరుగారి వివరణము:—బొంబాయిలో ఈ నెల 22 వ లేవీని వైద్యుల సమువేశము జరిగినది. హెల్త్ ఆఫీసు డాక్టరు టర్నరుగారిట్లు నుడివిరి. మే నెలాధిపన నాకలలో వచ్చినవారి మూలమున నీ వ్యాధి బొంబాయికి మొదట వ్యాపించినది. కచేరీలలో పని చేయు పాశ్చాత్యులలో 100 కి 25 యందికి భారతీయులలో 100 కి 33 మందికిని వ్యాధి సోకినది. ఎండలో తిరుగుచు చెనుటయూచ్చి కాంతకవ్వ పడిపనిచేయు మూగిరిసిపలునాకలు మున్నగువారిలో 100 కి 3-1-8-9 కంటువారికీమాత్రము వ్యాధి సోకినది. వీరిలో చాలతక్కువ. ఈ వ్యాధి మార్గమున నున్న గ్రామము దీని బారినుండి తప్పించుకొనజాలరు. అట్లు మొదటి పారి కనబడి వ్యాధిపూర్తిగా తగ్గిపోయి మరిల తలచూపినది. రెండవసారి వ్యాధి అధికసూరణ కలిగియుటకు క్రిముల కధి కాకకాశము కలిగినో లేక మరయొకకాతి క్రిముల సమ్మేళనము కలిగినో క్రిమికాస్త్రజ్ఞులు పరీక్షింపవలెను. ఇట్టి పరిశోధనములు బొంబాయిలో చాలవోట్లు జరిగినవి. రెండవసారి 5 వారములలో మరణములసంఖ్య మూములకంటె హెచ్చు 12,227 వామానుని నెనునకు 90 మంది మెతుక చనిపోయిరి. ఇప్పుడు 459 మంది చనిపోయిరి. 20-40 మధ్యయనుచువారు హెచ్చుచుండి చని పోయిరి. పూనా నాగ పూరు మున్నగు పట్టణముల జన సంఖ్యను బట్టి చూచిన బొంబాయిలోకంటె మరణము లవటనే హెచ్చుగా నుండెను. చాలమంది ప్రజలు నాకధికముగ తోడ్పడిరి. ఇతర పట్టణములనుండి సలహా సమగురు నాకు చాలమంది వ్రాసిరి. వారికందరికిని జవాబులను వ్రాసితిరి. వ్యాధి కనబడినవెంటనే చికిత్సచేసినచో వ్యాధి త్వరలో గుణుచుగును. వలంటీరు లట్లు పనిచేసి పెక్కువేలమందిని బ్రతికించిరి. త్వరలో మరల నీ వ్యాధి వచ్చునను ప్రవచనములను నమ్ముటకు మా కాధారముగ పడదు. దీనివలనవై నీరుల నివాసముల దురవస్థను బాధ్యతగల వారు గ్రహించి దానిని తొలగింప ప్రయత్నించులేదని నగరము 3 కి వ్యాధి మహాపకారకమే యగునని టర్నరుగారు రసిరి.

మదరాసు శాసనసభ

II

నిన్నటిదినమున మరల సమావేశమైన శాసనసభలో స్వామిశ్రీ, ప్రజాయత్ర శాఖానిర్ణయ చర్చ జరిగినది. అనేక ప్రధానవిషయముల గూర్చి శాసనసభ్యులు తమతమ అభిప్రాయములను వెల్లడించి యుండిరి. ప్రభుత్వోద్యోగశాఖపై అధికారమును భారతీయు మంత్రుల హస్తగతము గావించవలెనని ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారి తీర్మానము నుకపాదించిరి. సంస్కరణ కర్తలు కొన్ని శాఖలను మంత్రులవశము గావించి, ఆయా శాఖోద్యోగులపై అధికారమును మాత్రము వారి కొనగకుండిరి. ఇట్టి వివరీత స్థితివలన భారత మంత్రుల పరిపాలనము జయప్రదముగ గొనసాగ నేరదు. మరియు, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వవాదమున కీ అధికారము ప్రజలవశమున నుండుటత్యవసరము. ఇట్లుగాక ఈ విషయమున ద్వంద్వపరిపాలనము లేబట్టించినయెడల, పాలనము ప్రజామోదమును బడయజాలకుండుటయు, దేశమున నసంతృప్తి వ్యాప్తమగుటయు సంభవించును. కావున దేశక్షేమమునకై ఈ అధికారము ప్రజాయత్రమును గావించవలెనని తీర్మానింపబడినది.

ఖైదులు, నేరము, రాజద్రోహ సమావేశములు, ముద్రాయంత్రములు, ఆయుధములు మున్నగువానికి సంబంధించిన న్యాయశాస్త్రపాలనము ప్రజాయత్రము గావించబడవలెనని ప్రతిపాదితమైనది. ఇది మిగుల ప్రధానవిషయము. దేశమంతయు స్వాతంత్ర్య వాంఛాప్రేరితమై యున్న యీ యవసరమున, అధికార సంయతము లగు ప్రతికూల శక్తులన్నియు తదాశయలబ్ధికి నిరోధముల గల్పించుట సహజము. ఇట్టి నిరోధముల ననేకములుగ భారతదేశ మనుభవించుచున్న దని వేతెచెప్ప వసరము లేదు. మరియు బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలనమును మనకు ప్రసాదించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువా రంగీకరించి యుండ, ఇక నిట్టి ఆటంకముల గలిగించుట సమంజసముగ నుండజాలదు. ప్రజాభిప్రాయవ్యాప్తి కు పక్షరించు ప్రజా సమావేశములను, వార్తాపత్రికలను ఇంకను అణచివేయ జూచుట అన్యాయమని ఈ పరిస్థితుల బట్టి యెల్లరకు తోచకపోదు. ఇవి ప్రజాస్వామ్యవ్యాప్తమున కత్యవసరము లని వేతెచెప్ప వసరము లేదు. దేశీయుల భావములను, దృక్పథమును బాగుగ గ్రహించజాలక పోవుటచే నీ యధికారమును విదేశీయులు తృప్తికరముగ నిర్వహింపజాలకున్నారనుట మన కనుభవపూర్వకముగ తెలిసియే యున్నది. కావున ప్రజాక్షేమమునకును, వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమునకును సంబంధించిన ఈ ప్రధానవిషయములు భారతీయుల చేతులయందుండుట న్యాయము. మరియు, మదరాసు రాజధాని రాజభిక్షిపూరితముగను, శాంతిభూయిష్టముగను యుండుటచే, ఈ రాష్ట్రమున నైన ఈ విషయము లవశ్యాచరణమును లని ప్రస్తుతమగుచున్నది.

పిమ్మట అడవులను, అచ్చట నుత్పత్తి యగు పదార్థములను మంత్రుల అధికారము క్రిందికి గొనవచ్చుటవసరమను తీర్మాన మంగీకృతమైనది. సంస్కరణ కర్తలు ఈ విషయమున కొంత అధికారము మాత్రమే ప్రజాయత్రము చేయబడునని తెలిపియుండిరి. ఈ ద్వంద్వపరిపాలనమే సర్వానర్థములకును మూలము. ఈ ద్వంద్వప్రభుత్వాభిప్రాయము వీరి కెట్లు స్ఫురించినదో గాని, యీ నివేదిక కర్తలకు దీనిపై గల గాఢాభిమానము నెల్లవిషయములయందును వ్యక్తపరచుచున్నాడు. ఇది నివేదికమునందలి ప్రధాన లోపము. ఈ లోపము తొలగి, యొక ప్రభుత్వశాఖ యొక అధికారము నకే లోబడి యుండుట సంస్కరణవిజయమున కత్యవసరము. ఇంతేగాక, అటవీశాఖాపరిపాలన మెన్నడును తృప్తికరముగ లేదనియే చెప్పవచ్చును. మిగుల విలువ గల అరణ్యము లనేకము లిదివరకే నామ మాత్రము గావించబడుట విచారదాయకము. ఇచ్చట పార్లమెంటుకాభివృద్ధికి వలయు అనేక పదార్థములు లభించుట కవకాశము లున్నవి. ఈ శాఖ సానుభూతిపూర్వకముగ సాలితమగునెడల ఈ పదార్థములు విరివిగ లభించుటయు, తన్మూలమున దేశపరిశ్రమ లభివృద్ధి నొందుటయు సుసాధ్యమగును. మరియు ప్రస్తుతము అటవీశాఖాపాలనా విధానమువలన ధన మపారముగ లభ్యమగు చున్నదేగాని ప్రజల కెట్టి లాభమును చేకూర్చుట లేదు. కాన యిది ప్రజాయత్ర మగుటయొక్క వాంఛనియము.

భారతదేశ పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందుటకు విశేషధన మవసరము. ఈ విషయమునకు సంబంధించిన బాంకింగు, వాణిజ్యాధికారము ప్రజావశమైన గాని దేశపు టార్గిక్స్థితి పెంపొందుట దుస్సాధ్యము. కాని ఈ సూచన మన ఆంగ్లోఇండియను మిత్రులకు రుచింపలేదు. సర్ గార్డను ప్రేజరు గారు, దేశమునందలి పార్లమెంటోద్యమములకు భారతీయులు విదేశీధనముపై నాధారపడవలసిన చుచ్చుచున్న దనియు, వీరియందలి కొన్ని సమస్యలలో చేతిపను లనిన అసహ్యత యెక్కుడుగ నున్నదనియు, అన్యోన్యవిశ్వాసము లేదనియు, కావున యీ విషయము ప్రభుత్వవశము గావించుటయే ధర్మమనియు పాదించిరి. నివేదికకర్తలు దెలిపినటుల ఇండియను బ్యాంకులు వంజాబు మున్నగు ప్రదేశములలో విఫలత నొందిన వనుట నిజము. ఈ విషయములలో ప్రభుత్వ సహాయమే తమ విజయమునకు ప్రధానకారణ మగునని ప్రజలభిప్రాయపడుట కూడ నిజమే! కాని, యీ భారతదేశ పరిశ్రమల యెడల ప్రభుత్వమువారు వెల్లడించుచున్న సానుభూతి యంతవరకు కార్యరూపము దాల్చినదో యని యిండుక యోచించినయెడల నిజస్థితి సుబోధకము కాగలదు. ఏ దేశమం దైనను పార్లమెంటు కాభివృద్ధి ప్రభుత్వ సహాయము వలననే సుసాధ్యమైనదని దేశచరిత్రము లుద్ఘోషించుచున్నవి. కాని భారతదేశమున మాత్రము ఈ విషయమున ప్రభుత్వసహాయ మత్యల్పముగ నుండుటయే న్యూపార పార్లమెంటుకీ ణతకు కారణభూతమైనది. కాని ప్రేజరుగారి వాదము మాత్ర మెంత మాత్రము సందర్భయుతముగ లేదని మాయభిప్రాయము. ఈ శాఖ ప్రజాయత్రము గావించబడి, దేశపరిశ్రమలు పెంపొందుటకయి తగిన యేర్పాటులు జరిగినయెడల, ప్రజలకు కీనియందు విశ్వాసము కుదిరి, కావలసిన ధనము లభించు ననుట నిర్వివాదాంశము. ఇండియను బ్యాంకులు కూడ ఆ విధముగనే జయప్రదములు గాగలవు. భారత

మంత్రుల వశమున నీ శాఖ యుండుటచే ప్రజల కీ విషయమున ధైర్యమును, నమ్మకమును పెంపొంది, దేశవాణిజ్యము లభివృద్ధి నొందుట కవకాశములు గలుగగలవు.

ఈ సమయమున స్థానిక స్వపరిపాలనమును విరివిగ ప్రసాదించుటకు సంస్కరణకర్తలు తలపెట్టి యుండిరి. కాని, స్థానిక సంఘములు తృప్తికరముగ కార్యనిర్వహణము గావించకున్నచో వానిని తాత్కాలికముగ తొలగించు అధికారము మాత్రము ప్రభుత్వమువారి వశము గావించబడినది. ఈ అసంబద్ధస్థితి తొలగింప స్థానిక స్వపరిపాలనా విజయమున కవసరము. ఇదివఱకే బరడ్వాను, చిన్నరా-హుగ్లీ పురపాలక సంఘములకు బట్టిన గతిని మనము కన్నులార గాంచియున్నాము. ఇట్టి అపారాధి కారమును మిగుల జాగరూకతతో చెల్లించుట త్యవసరము కావున ప్రజాసంఘముల యందలి ప్రజాప్రతినిధులతో యోచించి, ఈ కార్యమునకు గడంగు లగత్యము. ఏతద్విషయకము లగు కార్యములను భారతీయుమంత్రుల చేతులయందే యుంచినయెడల ప్రజలయందసంతృప్తి అంతగా వ్యాపింపజాలదు.

ఇట్టి విషయము లనేకములు శాసనసభ యందు విపులముగ చర్చింపబడినవి. ఈ తీర్మానము లన్నియు నామోదితము లైనవి. ఈ సభాకార్యక్రమమును బట్టి చూచినయెడల శాసనసభయందలి అనధికారసభ్యుల అభిప్రాయము లెల్లప్పుడును ఉదారవంతములుగ నుండినను, అధికారసంఖ్యా బాహుళ్యమువలన వారి ప్రయత్నములు నిష్ఫలము లగుచున్న వని తెల్లము కాగలదు. ప్రజాభిప్రాయానుగుణ్యముగ శాసనసభా తీర్మానము లుండవలయునెడల ఈ సభలు సంపూర్ణముగ సంస్కరింపబడుట యంత యవసరమో యిందువలన ప్రస్తుతము కాకమానదు. అధికారసంఖ్యా బాహుళ్యము తగ్గుట అత్యవసరమని స్పష్టము కాగలదు. కాని, శాసనసభయందలి ప్రజాప్రతినిధులు స్వాతంత్ర ప్రజాయత్ర శాఖా విషయ నిర్ణయమున నీ విధముగ తమ అభిప్రాయములను వెల్లడించి యున్నారు. ఇది ప్రజలకును ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధికిని సంబంధించిన ప్రధానవిషయము. ఈ విషయమున దేశజాతెల్లరును తమ అభిప్రాయముల వెల్లడించి, యీ తీర్మానములకు చేయూత యొసంగిన యెడల, ప్రజావాంఛితములు నెఱవేఱుననుటకు సందియము లేదు.

దేశీయాపధిభావము

దేశీయాపధిభావము ప్రభుత్వసహాయమును, సానుభూతియు లేక నానాటికి క్షీణించుచుండుట విచారదాయకము. కాని కొందరు దేశభక్తుల నిరంతరప్రయత్నములవలన నీ హీనస్థితి కాటంకము గలిగినది. ఇదివరకు జరిగిన మదరాసు శాసనసభయందు దేశీయాపధి పునరుజ్జీవము గూర్చి చర్చ జరిగినపుడు, ఐరోపీయను సభ్యులును సర్జను జనరలు గారును ఈ విషయము నెడల జూపిన నిరసనభావము గూర్చి మనకు తెలిసియే యున్నది. కాని అట్టి ప్రతికూల భావమును ఖండింపుచు దేశజాతెల్లరు వెల్లడించిన అభిప్రాయములవలన మన దేశాపధిభావము నెడల ప్రజలయందెట్టి గాఢవిశ్వాసము గలదో వ్యక్తము కాగలదు. నిన్నటిదినమున ఆయుర్వేద యూనానీ మున్నగు దేశీయాపధిభావ వ్యాపనము గురించి యోచించుటకు మదరాసు నగరమున జరిగిన సమావేశపు తీర్మానములు మిగుల సమంజసముగ నున్నవి. ఇట్ల ప్రభుత్వమువారు

The Great War.

(Reuter's Agency)

Great Britain

The Influenza. Serious in South Africa. Worst Epidemic Known.

LONDON, October 21. The epidemic of Spanish influenza in South Africa is extraordinarily serious. Doctors declare that it is the worst epidemic South Africa has ever experienced, plague being nothing in comparison. The outbreak is most severe in Capetown where there are tens of thousands of cases and many deaths, especially amongst natives. European victims however include Mr. H. C. Becker, member for Ladysmith in the Union Assembly and the Government whip. Businesses, schools and entertainments are everywhere closed and public services curtailed. Relief work is proceeding very actively. The bodies of volunteers are coming forward. Ladies headed by Mrs. Botha, have rallied splendidly to the call. Several instances of people have been inoculated with beneficial results. Apparently the disease has brought on torporship. The epidemic at Johannesburg is causing much anxiety but the position in the mines is steadily improving. Hospital cases have fallen from 20,000 to 30,000 in a week. There have been numerous deaths of Europeans in Kimberley and 500 among natives in Kimberley mine compound. There are 8,000 cases in Durban, but no deaths and the epidemic is diminishing. The loss of 137 South African passengers on the "Mariano Maru" coming amidst the distress due to the epidemic is felt as a great blow. The missing include Messrs. Evelyn Vincent and Lawrence Woodhead, both members of the Union Assembly and prominent commercial men.

Control of Rubber. Warning to Rubber Trade.

LONDON, October 21. The Press Bureau announces that in view of the necessity of saving ocean freight, it is considered desirable to notify the Rubber Trade, that the Minister of Munitions has appointed a committee under the chairmanship of Sir Charles Gordon to advise the Minister regarding the control of rubber. Meanwhile, it is deemed necessary to issue a warning that it may be necessary to fix maximum prices for rubber transactions and the Minister may be compelled to make orders rendering inoperative any forward contracts or transactions entered after publication of this notice.

Stoppage of all Looms. Cotton Control Board's Action.

LONDON, October 21. In order to help to maintain the balance between the production of cotton yarn and the requirements of looms, the Cotton Control Board has ordered an entire stoppage of all looms for a week beginning October 21.

Sir P. Pattani. Granted Leave to Visit India.

LONDON, October 21. Sir P. Pattani has been granted leave to visit India, Lady Pattani who is in indifferent health accompanying him.

Enemy Trading Regulations. German Building Leases.

LONDON, October 17. In the House of Commons replying to Colonel Yates, Lord Robert Cecil stated that the new Trading with the Enemy Regulations dealing with the question of leases of German buildings in the British concession in Shanghai China were being prepared.

LONDON, October 21.—Mr. Montagu is much better.

Opium in China.

LONDON, October 17. Replying to Mr. Stewart, in the House of Commons Lord Robert Cecil stated that the Government had received no official information of any increase of local production of opium in China since the termination of the 1911 agreement and cessation of Indian export.

Imperial Preference & India.

LONDON, October 17. In the House of Commons Mr. Charles Roberts asked whether India was a party to the Imperial Preference agreement. Mr. Hewins replied that India was represented at the Imperial conference.

China and Japan. Export of Silver.

LONDON, October 17. With regard to China's request for an embargo on the export of silver, provided that the Chinese government issues passes where exports are necessary, Japan has signified her agreement in principle on condition that the Chinese be eligible to issue passes when exports are especially desirable. This the diplomatic Corps has referred the question to Shanghai Bankers to ascertain whether the suggestion is practicable.

British Prisoners in Turkey.

LONDON, October 21. In the House of Commons Sir George Cave stated that the condition of prisoners' camps in Turkey had recently proved.

The Imperial War Cabinet. Dominion Representation.

LONDON, October 21. In the House of Commons replying to Mr. Marriott Mr. Bonar Law stated that Dominion Governments had not yet formally nominated resident ministers to act as regular members of the Imperial War Cabinet but Mr. Borden had recently arranged for the attendance of a Canadian representative at the meetings of Imperial War Cabinet. General Smuts was available as the representative of South Africa while as regards Australia Mr. Hughes would be able to attend the meetings. Several meetings had been held since the last session.

Silver Report.

LONDON, October 17. Montague Silver report says the tendency of the market continues good. Present price of 49½ pence has been quoted for fifty successive working days. This is a record duration. China exchanges still vacillate. Shanghai quotation rose to 5½ 1/2 Tael after dropping to five shillings for one day.

Indian Editors in England. The Programme of Their Visit.

LONDON, October 21. The Indian Journalists have arrived and will pass a week in London, in which they will visit docks and aeroplane factories. They will be entertained by the Institute of Journalists, by Lord Northcliffe at the Ministry of Information, and a reception will also be given in their honour at the India Office. They will have an audience of the King and, afterwards, they will visit the Fleet, the Clyde and then the Western front.

Obituary.

LONDON, October 22. The death is announced of Sir Charles Edmund Fox.

Allied War Aims.

LONDON, October 22. In the House of Commons replying to Mr. Hall, Robert Cecil said that he was unable to specify the total amount that the Germans had levied on cities and towns in Belgium and France but a full reparation formed part of the war aims of the Allies.

Future Allied Parliamentary Committee. Co-operation after War Urged.

LONDON, October 17. Interallied Parliamentary Committee called on Mr. Lloyd George and congratulated him on his great achievements during the war and replying the Premier emphasized that the necessity of working together after the war would be as essential as during the war.

America

No Prospect of Immediate Peace. Opinion in America.

LONDON, October 23. WASHINGTON.—On receipt of German note President Wilson conferred with Mr. Lansing until midnight. Reliable circles declare that there are no prospects of immediate peace and there will be no armistice except upon conditions that destroy forever the power of German Militarism.

Sinking of Ticonderoga. 213 Persons Sunk.

LONDON, October 23. WASHINGTON.—It is officially announced that the total number of soldiers and crew lost on "Ticonderoga" which recently torpedoed and sunk was 213.

Persia

Prince of Persia's Death.

LONDON, October 22. Prince Jafar of Persia son of Prince Firman Firman has died at Flandudno.

Famine in Persia. Appeal for Relief.

LONDON, October 22. Writing in the "Manchester Guardian" Professor E. S. Browne appeals for fund for the relief of famine stricken in Persia.

Central Powers

German Outrages.

Pope's Further Appeal to Germans.

LONDON, October 23. ROME.—Evidently the Pope does not accept the German protestations of innocence as regards outrages and devastations the Official organ of the Holy See "Osservatore Romano" declares that German armies who destroyed and burned French and Belgian cities and towns must be compelled to evacuate France and Belgium. It announces that Pope has addressed direct appeal to Chancellor Max of Baden to prevent further unnecessary devastations. The Holy See has similarly appealed to Papal Nuncio of Bavaria.

Metz Successfully Attacked.

LONDON, October 22. The Press-Bureau states that, on 21st October two squadrons of independent air force successfully attacked the barracks and railways at Metz. All returned in spite of fog. Another squadron set out to attack the Rhine factories but when near the objective they encountered dense clouds and became separated. Seven machines have not been located.

Factories Bombed.

On the night of 21st October we heavily and successfully attacked the factories at Kaiserslautern and also heavily bombed the stations at Mexieres. All machines returned.

German Reichstag. Chancellor's Speech.

LONDON, October 23. Copenhagen.—In the course of a speech to the reassembled Reichstag the Chancellor said, that the whole German people was anxious to hear Government's views on the prospects of the success of a peace effort. President's first answer to the German Government's peace move said, the Chancellor had brought the question of a peace of justice or a peace of violence to the forefront in all countries. The Chancellor hoped that President Wilson's next answer would set doubts at rest. Until then German people would have to prepare for both the eventualities, either that the enemy Government's were anxious for war in which case the Germans would fight defensively with all the force of a people driven to the last extremity, or for going to conference table. In the latter case the German people were entitled to ask what peace based on Wilson's conditions meant for Germany's future. That was a question of stupendous import for it was not Germany's strength which would decide what was right but the decision would result from what was thought right in free discussion with opponents. That was a great effort for a proud people accustomed to victory. It had been represented to him that the acceptance of Wilson's conditions would mean submission of questions of legality to an anti-German court of justice. If that was so why asked the Chancellor did extreme apostles of force in Eutante fear a Council Chamber as the guilty feared a court of justice. Continuing the Chancellor said:—That essence of Wilson's programme was a league of nations which meant abandonment of unqualified national independence and sovereignty both by Germany and others. If Germans maintained as fundamental that national egoism which till recently had been dominant bitterness thereby engendered would cripple them for generations. They must comprehend that the significance of a rightful war was victory for the idea of justice and if they submitted to this idea they would find therein a cure for their present wounds and a reservoir of future strength. When we advocated a league of nations as a source of consolation and new force he did not deny that the heavy opposition must needs be overcome before the idea could be realized. Whatever the next few days or weeks brought whether war or peace the German people would beat be prepared for either by carrying out Government's programme and definitely breaking away from the old system. The Chancellor then proceeded to outline Prussian Franchise and Imperial Government's reforms, whereby Reichstag shared responsibility with the Chancellor for Imperial policy. A measure of autonomy for Alsace Lorraine was also outlined. The Chancellor said that the reform measures included a Bill for altering the Imperial constitution in order to embody the fundamental idea of a new form of Government. This bill would give Reichstag as House of peoples representatives joint responsibility for deciding peace or war. (Cheers.) But not till the league of nations took practical shape and abolished secret treaties. Chancellor dealt at length with modifications of military rule and amnesties for political prisoners which were already decreed. The Chancellor emphasized that these measures were proposed by Kaiser. Thus the Chancellor's new form of Government harmonized with constitutional precepts? He anticipated criticisms of political changes but he welcomed them because opposition was the breath of parliamentary life. He asserted that he and his colleagues were unanimous in their purpose of giving German people political authority. Chancellor concluded by extolling the army which was confronted with superior forces appealing to people to defend their soldiers against unjust charges and to give army the men material and food it needed.

Western Front

The Serre Front.

Fresh Enemy Retreat.

LONDON, October 23.—1-10. A. M. Last night's French Communiqué says—We forced enemy on the Serre front, to retreat afresh. We captured Chalandrey and Grandis despite obstinate resistance. Our line skirts Serre to Marliers. We have passed the outskirts of Frordmont and Cohardille thence along the Buze canal. The Germans twice renewed their attacks east of Vouziers but everywhere they were repulsed.

Le Cateau-Sorsmes Front.

Good British Progress.

LONDON, October 23.—12-40 P. M. A British communiqué says—Early this morning we attacked on Le Cateau-Sorsmes front making good progress. Between Valenciennes and Tournai we have taken Bruay, and reached the west bank of the Scheldt at Bieharis and Espain. There was considerable resistance on this front yesterday and sharp fighting in which we vigorously pressed the enemy and inflicted many casualties expelling him from positions and taking a number of prisoners.

British Advance on Valenciennes.

Strong Resistance at Tournai.

LONDON, October 23.—8-45 P. M. The reuter's correspondent at British headquarters telegraphing this evening says we are now on the fringe of Valenciennes. Tournai is still offering strong resistance but our infantry are nearing the line of the Scheldt along a wide front.

Derivation Canal Crossed.**Bridgehead Established on Scheldt.**

LONDON, October 23.—3 20 A. M. Last night's British Belgian Communiqué says:—The enemy throughout the day endeavoured to maintain his positions on the Lys and the Derivation canal. Several counter-attacks with a view to retaking our bridgeheads were repulsed. The Belgians crossed the Derivation canal at several points. The retreating Germans threw 200 vehicles into Bruges Ghent canal. The French improved their bridgehead south of Deynze and advanced three kilometres. The French farther south crossed the Lys. The French have taken 1100 prisoners. The second British army has advanced a mile between the Lys and the Scheldt and has established a bridgehead on the right bank of the Scheldt east of Peq.

Violent Enemy Attacks.

LONDON, October 22 4-35 A. M. A French communiqué says:—North of the Oise there was great enemy artillery fire during the night. We have reached the railway northeast of Arras sur Serris also St. Jacques farm northwest of Chalendry. On the Plateau east of Heuziers fighting which began yesterday diminished in intensity. It is confirmed that yesterday's the enemy attacks were very violent. We identified the elements belonging to seven divisions.

Fresh Attack Towards Ghent.**Excellent Progress Made.**

LONDON, October 22.—3 45 P. M. The reporter's correspondent at British headquarters writing to day says the morning strong French forces serving with Belgian army attacked northward of British second army towards Ghent making excellent progress. The British first army captured Thout Yesterday but strong counter-attack caused us to withdraw from portion the village eastward of the Leiden river. The weather is good.

Hollain and Broyelles Captured.

LONDON, October 22.—11 35 P. M. In to-night's communiqué F. M. Haig says, we entered the western suburbs of Valenciennes and penetrated deeply northward thereof into Raimon Forest towards the angle of Scheldt at Coudé. We progressed eastward of St. Amand and reached the Scheldt at Hollain and Broyelles southward of Tournai and took possession of both places. Northwestward of Tournai we captured Freyennes and made progress towards the Scheldt. Further north sharp fighting occurred for the Scheldt crossings at Pontachin.

Indian Telegrams.**FROM OUR OWN CORRESPONDENTS**

(BY WIRE.)

Calcutta**• War Bonds.**

CALCUTTA, October 22. Applications for war bonds through the Post Office received up to the 5th October 1918 number 90,984 for a total value of Rs 1,94,26,775.

A Bengalee Externed.**For Interfering With Recruitment.**

CALCUTTA, October 19. Prithwi Nath Sarangi Neph of Broomi circle of Nayabgan estate in Minsapore district was alleged to have obstructed recruitment in Labour Corps. The District Magistrate held an enquiry but took no legal steps for his prosecution although it was considered that his presence in the neighbourhood was not desired. He has now been served with an order of externment from the jurisdiction of Gopi Ballapur thana under the Defence of India Act.

An Externed Man Interned.

CALCUTTA, October 21.
(Delayed in Transmission.)

Shortly after Calcutta Mahomedan riots, Syed Fazlur Rahman, editor of a Calcutta Urdu paper was externed from Bengal as he had taken a prominent part in connection with the prohibition meeting and in issuing leaflets. He went to Bankipore and was interned in the local jail. The Government of Behar now ordered his internment in his native village in Muzaffarpur district, his father undertaking to keep him under control.

Security Forfeited.

The Government of Behar has passed orders forfeiting the security deposit of Rs 500 of Ratankar Press of Muzaffarpur for printing a leaflet in Hindi called "Mataki Pokar" "Call of the Mother," which was considered as likely to excite disaffection towards the Government.

Bergal Land Revenue**Administration Report.****Material Conditions Satisfactory**

CALCUTTA, October 23. The report on the land revenue administration of Bergal for the last year, just issued contains an interesting view of the general condition of the year. The material condition of the people of Bardhaman division is reported to have been satisfactory, but the high prices of salt, cloth, sugar, kerosene oil, etc., affected all classes and the low price of rice, though beneficial to landless labourers and the middle classes, was adverse to the cultivators. Owing to restrictions on railway traffic and the consequent difficulties of export

stocks of food grains are unusually large. Labouring classes had plenty of work and earned good wages in mills and factories in Hughly and Howrah and in coal mines at Asansol as the demand for labour both for skilled and unskilled, was great. The health of the people was generally good, excepting in flooded areas, where cholera broke out and malaria was worse than in the previous year. The price of imported goods often exceeded three times their normal prices before war, while jute, rice and other agricultural produce were, owing to difficulties of transport, sold at very low rates. Trade was very greatly affected by the war and the abnormal rise in the price of cloth, salt, kerosene oil, etc., and the fall in the price of paddy and jute told much upon people of all classes in all districts, especially cultivating and poorer middle classes. The cultivators, poorer labouring classes and middle classes, with small fixed incomes, suffered very severely owing to the abnormal rise in the price of salt, kerosene oil, sugar, molasses, ragged iron and cloth. Of these the greatest hardship arose from the increase in the price of cloth. The price is still gradually rising.

Sinla**Water Power Resources.****Systematic Survey Under Consideration.**

SIMLA, October 23. The Government of India have under consideration the question of a systematic survey of water power resources in India for industrial development. Though the coal supply is adequate the question of an alternative power becomes of national importance. Owing to the paucity of officials, detailed surveys will not be possible owing to the war, but preliminary investigations have been entrusted to Mr. Barlow, Chief Engineer, United Provinces, and Mr. Meers, Electrical Adviser from which far reaching results are anticipated for industry after the war.

Parcels to United Kingdom.

SIMLA, October 23. A Press communiqué says:—Persons desiring to send parcels other than commercial to the United Kingdom should note the restrictions on the import of goods into the United Kingdom are very numerous and cover a great variety of luxuries and foodstuffs. These most likely to affect persons sending gifts from this country to friends in England are sugar, flour, tea, jam, butter, raisins and Sultanias. Parcels containing such goods, if accepted at all in India Post Offices, are accepted entirely at the sender's risk and it is probable that parcels found to contain prohibited imports may be confiscated on arrival in the United Kingdom at the direction of the home authorities.

Franchise Committees.**Provincial Government's Civilian Officers to Join**

SIMLA, October 15. A Communiqué says:—In accordance with the suggestion contained in the report of the Secretary of State and H. E. the Viceroy on Indian constitutional reforms, it has been decided that as the committees on franchise and division of functions, whose appointment was recently announced visit each province one civil officer and one Indian appointed by the Local Government should join them with a view to ensuring that special conditions of each province are adequately represented. A corresponding procedure will be adopted when the committees are examining questions affecting the Government of India.

Bombay**Bhandarkar Oriental Institute.****Visited by Lord and Lady Willingdon.**

POONA, October 23. Their Excellencies Lord and Lady Willingdon paid a short visit to the Bhandarkar Oriental Institute at 5 15 P. M. on Tuesday, the 22nd instant. Their Excellencies were received at the entrance by the members of the Council. Their Excellencies were shown over the buildings and they admired the fine collection of manuscripts of which some very old specimens were shown to them. Their Excellencies were quite satisfied with what they saw and wished the institution prosperity in the future.

Cases Under Factory Act.**Half-Two Labour of Minor Boys. ACCUSED WARNED AND DISCHARGED.**

BOMBAY, October 23. At the Mr. Justice Police Court Rao Bahadur C. H. Setalvad, Second Presidency Magistrate, has delivered judgment in two cases in which the Inspector of Factories charged Mr. P. A. Raptana of Morari Goudidas Mills and Mr. Guthrie of Saxon S. Mining and Weaving Mills with having employed a number of minor boys as half time workers with out being in possession of medical certificates showing that the boys were not under nine years of age and were medically fit. The chief point involved was whether a mill or factory could legitimately employ children under 9 years of age as half time workers without being in "actual" possession of certificates that they were not less than 9 years of age and are medically fit. The factory act requires such certificates to be kept and produced when required by factory inspectors in the course of their inspections. These children when they begin as half time labourers in the first instance have to produce such certificates to their prospective employers. Once the boys are taken on certificates are returned by their employers. Later on it is supposed that many of them leave their original places of employment and go to some other mill where wages are better or where their parents and over-earn work. In many instances they fail to take the age certificates with them. On a boy going to a new employer he sends the boy to certifying surgeon appointed by the Government along with a register kept by his mill. The surgeon who has previously examined the boy when he began his career first merely certifies after looking through the records that the certificates in such a mill. A

duplicate of the certificate could be obtained on payment of a rupee, but wage earning boys naturally does not like to spend the sum. So the new employer taken on the boys on the strength of the remarks in his register made by the surgeon that the certificate of the boys are in such and such places. The accused were declared guilty under the Act. The prosecution did not press for a fine as they regarded the cases as "test" only. The accused were accordingly warned and discharged.

Lombay Market.

BOMBAY, October 23. Owing to uncertain political situation a nervous feeling was prevalent to-day on the news of German reply to President Wilson. The market opened weak and in the absence of much business prices closed steady.

Burma**Influenza in Rangoon.**

RANGOON, October 23. Influenza deaths in Rangoon last week numbered 568 out of a total of 789 which is five times the three year's average. 92 deaths from respiratory diseases were recorded largely due to the epidemic.

Exterment of Dr. Mehta.

RANGOON, October 23. The Local Government state that the order on Dr. Mehta to leave Burma is in abeyance and the report that it will be enforced on his leaving hospital is not correct.

Fall of Rice Market.

The rice market fell heavily on the rumoured cancellation of licences for Java representing 17,000 tons.

South India**Influenza in Ootacamund.**

OOTACAMUND, October 23. The Rev. Noorhous officiating in conjunction with the influenza medical officer, have worked well in controlling the influenza epidemic which was bad for three weeks. Official returns for the 21st and 22nd give death rate as almost normal.

The Late Hon'ble K. R. V. Krishna Rao.

(From Our Own Correspondent)

CANADA, October 24. The Hon'ble K. R. V. Krishna Rao Bahadur Zamindar of Polavaram breathed his last this morning after ailing from Mangant fever for the last twenty days. In him the telugu country lost a highly cultured Zamindar, a ripe telugu scholar and a genuine patriot. He identified himself with all public movements calculated to promote people's welfare. His work in the Legislative Council was appreciated by his fellow Zamindars who elected him unanimously for the second time. He left a registered will requesting the Court of Wards to assume the management of the Polavaram estate permitting his wife to adopt son and bequeathing his library worth Rupees 15000 to public under the management of the Godavari District Association of which he was the President till his death.

United Provinces**Congress Presidentship.**

ALLAHABAD, October 23. As the Hon'ble Pandit Motilal Nehru's name was mentioned as a suitable person to be elected President of the forthcoming Congress the Hon'ble Pandit Motilal Nehru has wired to the General Secretary, Indian National Congress, saying he heartily endorses the recommendation of the Reception Committee considers the election of Sir Rabindranath Tagore as President in place of Mr. Tagore highly desirable and hopes Sir Rabindranath will be elected unanimously.

మదరాసు మెయిలు.

ఆదివారము గారు మెయిలులో ప్రకారము సందేశమును
దావా తెచ్చుట.

శ్రీమతి ఆదివారము గారు, మొన్నటిదిను, మదరాసు మెయిలుపై ఆదివారము 13-న లేచి స్వరాజ్యోదయము ను, అందు పనిచేయుచున్నవారి నిందించుచు ప్రాసన వ్యాసము చాల నిందాకర్షకమై యున్నదని ప్రతికా సందేశమును పంపి. చివరకు గారిని ఒక లక్షరూపాయలకు మాన వచ్చునట్లే ప్రాజెక్టును దావా తెచ్చిరి. సి. పి. రావు స్వామి అయ్యారు, వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, అల్లాడి శ్యామ స్వామి అయ్యారు, ఏ. వోస్వామి అయ్యంగారు ఆదివారము గారి కక్షమున పనిచేయుచున్నారు.

కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షుడు:— మా పండిత మోతీలాలు నెహరుగారి ఆహ్వానసంఘమువారు రానోవు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షునిగా మంచి, వారిని అధినిందించుచు తలకుగారి నానే సర్వ రీతిలక్షణమున అధ్యక్షునిగా నియమించుట సమంజసమయము వీరిని ఎల్లరును ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకొనవలయునని నెహరుగారు హితమున హాససభా కార్యదర్శి రీతి తెలియజేసిరి.

నీటికై పరిశోధనలు:— ఇండియా దేశమున పరిశ్రమలకు నీటికై పెంతనరకుపయోగించగల్గునను విషయమున ఇండియా దౌత్యసముదాయ పరిశోధనలను చేయదలచిరి. అందుకొందులేకున్నను మరేముక కైతిగూడ కలిగియుండుట తాతీయప్రాముఖ్యత యగును. ఉదాహరణలపంఖ్య తక్కువగా నున్నందున యాధము ముగియువరకును సాకల్యపరిశీలనమున కవకాశము లేదు. (సాధమిక ప్రయత్నములకు బాడ్లొ సంయుక్తరాష్ట్రముల చీపుఇంజనీరు) మియాన్మర్ (ఎలక్ట్రికలు అడ్వైస్ట్రీజరు) గారను నిలుపించిరి.

పోర్టు సెంటు జార్జి గెజటు

అక్టోబరు 22 తేది మంగళవారము.

వ్యాయకాఖ.

పోలీసు నూపరెండెంటు సామ్యములు చేతము గారు ప్రజాజిల్లాకును, పసిపంజాయను గారు కర్నూలుకును, ప్రాంతాల్లి గారు గంజామనకును, ఎడ్వండు సుల్లివాసు గారు గుంటూరునకును, బదలాయింపబడిరి.

డిప్యూటీ మునసిఫు కల్లపల్లి రామారావుగారు విజయ నగరమునకు బదలాయింపబడిరి.

పోలీసు డిప్యూటీ నూపరెండెంటు శేషాద్రిఅయ్యంగారు చిత్రాపురజిల్లా నూపరెండెంటుగారికి సహాయముగను, మధుర రామస్వామయ్యగారు నల్గొండపురపేట డివిజనునకు అధికారులుగను, ఆనం సుబ్బారెడ్డిగారు హోనుపేట డివిజను నధికారులుగను నియోజింపబడిరి.

అధికారులు.

బెజవాడ నివాసులు తోటలి శివరామకృష్ణ ప్రకాశ్ రావు పంతులుగారికిని స్నేహలు మేజిస్ట్రేటు అధికార మియ బడినది. కర్నూలులోని డిప్యూటీ తహశీలుదారు సోమరసం పేట సుబ్రహ్మణ్యముగారు, రావూరుతాలూకా శిరస్తాదాని పార్థసారధి నాయుడుగారు, రెండవతరగతి మేజిస్ట్రేటుగా నియోజింపబడిరి.

మునిసిపలు లోకలుకాఖలు

లక్కరాజు సంగమేశ్వరరావు పంతులుగారు తెనాలి తాలూకాబోర్డునకు అధికారాధ్యక్షులుగ నియోజింపబడిరి.

మున్సిపల్ మేయరు అబ్దులరహిమాను సాహేబు బహదరు, మున్సిపేట టోప్పసాహేబు బహదరుగార్లు గుంటూరు పురపాలకసభ్య సంఘమునందు సభ్యులుగా నియోజింపబడిరి.

తురగా లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులుగారు బందరు పురపాలకసభ్య సంఘమునకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

అన్నంరాజు వెంకటనరసింహము, ఉద్దులకోటయ్య గార్లు మర్కాపురము తాలూకాబోర్డునకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

మద్దు వెంకట సత్యనారాయణమూర్తి పంతులు, డట్లా శారాయణరాజుగారు విశాఖపట్టణము తాలూకా బోర్డునకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

తిరుప్పాడి కంగిపురము రంగారావులు, ఎంకేటి మూలనారాయణయ్య ఎంకేటి సీతారామారావు గార్లు చిత్రాపురజిల్లా బోర్డునకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాఖ

వి.వి. రాఘవయ్యగారు కాకతి రేంజికి సబు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగా నియోజింపబడిరి.

ఈ నరసింహముగారు చిత్రాపురరేంజికి సబు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగా ఆర్డరు త్రేష్టిగాను నార్లు ఆర్కాటుకు బదలాయింపబడినందున, వారస్థాన నియోజింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషను కాఖ.

చిరాసాగర రంగారావుగారు కర్నూలుజిల్లా కలెక్టరునకు సబు రిజిస్ట్రేషనుగా నియోజింపబడిరి.

ఆర్కైవ్ కాఖ.

అబ్దులు నుఖారాము సాహేబు బహదరుగారు కల్వర దుర్గమునకు అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టరుగా నియోజింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్ కాఖ

నలుభంజనియరు నలురాజమొదలియారు గారు గోదావరి టెన్డరు డివిజనుకు స్నేహలు డ్యూటీమీద నియోజింపబడిరి.

సబుభంజనియరు

రామయ్యగారు గుంటూరుజిల్లాలోని మనియేరు డివిజనుకు బదలాయింపబడిరి.

వైద్యకాఖ.

కెప్టెన్ జి. ఎఫ్. డిల్లెగారు ఫీమునిపట్టణము పుర సాంశుధ్య సంఘమువారి వైద్యాలయమున కళికారులుగా నియోజింపబడిరి.

సివిల్ అసిస్టెంటు సర్జను మాధవరావుగారు గంజాం జిల్లా వైద్యాధికారులకు సహాయముగా నియోజింపబడిరి.

డాక్టర్ మేహతాగారి బహిష్కరణము:—ఈయన ప్రభువు ప్రస్తుతిము నిలపబడినది. ఆయన కారోగ్యము కలంగ గనే ఆయుజునపబడు ననునాద్ర సత్యము కాదని బర్మావొర తనమువారు తెలిపిరి.

చెన్నపురి జాతీయనిధి దేహపరిశ్రమవృత్తి సంఘమువారు మనవి చేయడ మేమన్నను.

చెన్నపురియందును శేషనల్ ఫండు అండు ఇండస్ట్రీ యల్ అసోషియేషన్ అను సంఘము, చనిపోయిన మ-రా-రా-శ్రీ జి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారి దృఢ ప్రయత్నము వల్ల 1906 సంవత్సరమున స్థాపింపబడినది. ఇతముయొక్క సంపత్తున్న, ఆధ్వర్యమున్న వాణిజ్యమును దేహపరిశ్రమరూప మైన వృత్తినిన్ని అనుసరించియుండును. ధనవంతులనున్న పని పాటు చేయువారినిన్ని పనుల నుండి మరుగుపుట్టేలాగుచేయు జవాబుదారి ప్రభావాదుకత్తియు కలిగినవారియుండుంటున్నది. గవర్నమెంటువారి సహాయము లేకనే సాధారణ జనులకు ఈ విషయములో పోరాడుటకు సామర్థ్యము లేకపోయిననే తిప్ప గవర్నమెంటువారి సహాయమును కోరుట యచితముగా నేరదు.

ఈ విషయములో ఇంగ్లాండునందు చేయుకృషి.

2. తమవలెనే సరకులను చేయు ఇతర దేశములలో పాటు వృత్తియుగా సరితూగుటకు ఇంగ్లాండుదేశమువారు ద్వీపాంతరముల వర్తకమును తమ పనుల దేహప్రయూప ప్రయోజనార్థస్వాధీనము పెట్టుకొనటకు ఆధారములు కల్పించుచున్నారు. స్వదేశపు పనులను ఫలద్రవముగు మంచి నిలు కడ ఫ్లిటిలో పెట్టుచున్నారు. ఎట్లనగా వాణిజ్య వ్యవహారిక డిపార్టుమెంటు వారివలన, ముఖ్యమున వ్యాపారపుపత్రిల లో కొంత సబ్ కమిటీ ఏర్పరచబడినది. అట్టి సబ్ కమిటీలలో కృషివాణిజ్య సామాకారి వృత్తులయందు ప్రముఖులైనవారు విశేషముగా కలిసి వాణిజ్య వ్యావహారిక డిపార్టుమెంటువారి పనిని వైచిత్ర్యము చేయుటవలననున్న, తిగుసలపోయియుట వలననున్న ఈమొదలగు ఏర్పాట్లు చేయుదురు. ఈకృషులను కట్టుదిట్టములో నుంచుటకు సర్కారువారివలన సిండికేట్లు నియమింపబడియున్నవి. ఇట్టికృషులు యుద్ధమునకు పూర్వము జరగిన దేశపువారే పూర్తిగా ఆక్రమించి యుండినారు.

అమెరికాయందును, జపానునందును జరుగు ప్రయత్నములు.

3. ఇండియాదేశపు డైరెక్టరు ఆఫ్ ప్రొడక్టివ్స్ కులవారు గవర్నమెంటువారికి వ్రాసిన బకీరును, అమెరికాయను, జపానును (ముఖ్యముగా జపాను), మొదలము చేయువారితో వ్యాపారము జరుగుట తగ్గి పోవుటకల్ల కలిగిన యీ మంచి తిరుణమునందు తమ వ్యాపారమును వృద్ధిలోకి తీసుకొనినచ్చి వారిని వ్రాసియున్నారు. అమెరికాదేశపు కృషికులు, ఇండియాదేశపు దుకాణంబులయందున్న, ప్రతి భారతదారు నికిన్ని ఆవశ్యకమయినవాటిని పరిశీలించి, వాకాస్థితిగతుల నున్న, నుంకపు నిరుకుసామాలనున్న చక్కగ జదివి అందు లో తమకు మిక్కిలి అనుకూలమయిన లాభకరమయినవెలలు మరత్తులు వగయిరాలను ఏర్పాటు చేసికొని, ఇండియాదేశ పు దుకాణంబులందు అతికేవలమయిన సామానులను నిం డించుచున్నారు.

4. శ్రీ సర్, ఎం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు, 1890 సంవత్సర మునందు అమెరికా దేశమునందును ప్రతి మనషియొక్కద్ర వ్యయ 1085 డాలర్లనిన్ని, 1912 సంవత్సరమునందు, అతనిద్ర వ్యయ 1965 డాలర్లకు పెంచినదనిన్ని చెప్పియున్నారు. రెం దుకతాబ్దులకుమందు అదేశపు నికరద్రవ్యము, 55850 లక్షల డాలర్లు. అందులో ఆయుదింబ ఒకభాగము భానిసలయొక్క కిన్నుతుగా నుండినది. ఇప్పుడు ఆద్రవ్యము 340 యంతలు జాస్తి అయియున్నది. కడచిన జనాభాముందు (Census) ఆద్రవ్యము 18,880,000 లక్షల డాలర్లు తెక్క అయినది. 1804 సంవత్సరము మొదలు 1912 సంవత్సరమునకుద్ర వ్యయ 100 టికి 80 వంతుని వృద్ధిఅయినది.

5. ఇండియాదేశపు కొంత దిగుమతిసరకులలో కొంత సరకు అనగా అల్లికసామానలు బట్టలు పట్టువస్త్రములు పింగాణివస్తువులు, తామ్రము, అగ్నిపుల్లులు, ఛత్రీసామానలు బొమ్మలు వగైరావిషయములో ప్రతిసంవత్సరం ప్రామాఖ్యుల జెందుచున్నది. అతికేవలమైన స్వల్పభరగల దాంబికమైన సామా నులు యిండియాదేశపు దుకాణములలో నుంపబడుచున్నవి.

హిందూదేశపుస్థితి. 6 ఇప్పుడు మనదేశము బీదస్థితిలోనున్నది. వర్షములు సరిగా జరియమిచేతను, నీళ్లు పారించువిధములు చక్కగా తెలియమిచేత మనకు ముఖ్యధారముగ నుండు వ్యవసాయము దుర్దశలో నున్నది. పంటలు మితిముగనే పండుచున్నవి.

7. ఫలవృద్ధికోఅకు సంఘమువా రెంతభయము భయపెట్టికో దానిని క్రిందకవలబడియుండు సంఖ్యలవలన మనము తెలిసికొనవచ్చును.

Table with 4 columns: సం॥రము, స్కాల్డెర్స్ వన్, సం॥రము, స్కాల్డెర్స్ వన్. Rows for years 1908, 1909, 1911, 1912.

8. బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ వారు సంఘముయొక్క ధనము కొందలి నుటిలవృత్తివలన చాలవ్యర్థమైనందుకు చింతిల్లెదరు. అయినను కోర్టువారి తీర్మానములయిన తరువాత వ్యర్థమైన విధములు జనులకు సవిప్రయుగాఁ దొలపబడును.

9. రాజబోవు దీపావళిపండుగ సమయమున ఘనులందఱు ద్రవ్యపహాయముచేసి యేకీభావమున సంఘమువారిమంచి ప్రయత్నములను సఫలముగా చేయుదురని ప్రాచీం చుచున్నాము.

ఇట్లు, కే. కృష్ణరావు, (వెసిడెంటు అ. రంగసామి అయ్యంగార్. సి. గోపాలమూనన్, హానరరీ సెక్రటరీ. (1854)

హాతావరణ స్థితి 1918 సం॥ అక్టోబరు 24-వ తేది గురువారము.

Table with 6 columns: జిల్లా ముఖ్య నగరములు, స్త్రీల సం॥, పురుషుల సం॥, మొత్తం సం॥, మరణ సం॥, మరణముల సం॥. Rows for various districts and cities.

కర్ణాటకమునందు వాయుభారము మారలేదు. తిక్కిన వోట్లు అది కొద్దిగతిగిది. నిన్నటికంటె వాయువ్యాప్తి ఒకచోట హెచ్చు ఒకచోట తగ్గు లేకుండవచ్చు. కాని దాని భారణి మారలేదు. దక్కనునందు వాయుభార మధిక ముగను, అభారమునకు ఆగ్నేయభాగమునందల్పముగనున్నది. అందువలన దక్షిణభాగమున తూర్పువర్షమున కనుకూలముగ లేదు. చెన్నపురి తీరమునందును, కర్ణాటకము నందును వాయువు బోరుగ వీచుచున్నది. తూర్పునకును ఈ క్షరమునకును మధ్యముఖముగ వాయువు వీచుచున్నది. మధ్యమొడ్డు మునందు మార్పు లేదు. దక్షిణపు చివరను ఆక్కడక్కడ తిప్పు పగటివేడి మామూలుకంటె ఎక్కువగ నున్నది. నేల మునందు ఉష్ణాధికవ్యయ 8 డిగ్రీలు కలదు. రాత్రివేడి తక్కువ గనో మామూలుగనో కలదు. వాయువుకందు ఆర్ద్రములేదు. దక్షిణభాగపు చివరను తిప్పు చుట్టులేదు. దక్షిణభాగపు చివరను కొంచెము వర్షము పడింది. రాజధానియందు త్వరలో వర్షము పడు మాచనలు లేవు. ఒకవేళ దక్షిణభాగపు చివరకు వర్షము పడిన పడవచ్చును. రాజధాని చాలభాగమునందు వాయువు ఆర్ద్రవిహీనముగ నుండును.

ఆర్. ఎల్. జోస్యు, వాతావరణకాశ్రుజ్ఞుడు.